

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: Організація обліку та аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»

здобувача Довгаль Вікторії Олександрівної

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент,
Чук О. В.

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед
екзаменаційною комісією з атестації здобувачів
вищої освіти (ЕК)**

В.о. завідувача кафедри: доктор економічних наук, доцент,
Цятковська О. В.

(підпис)

Київ – 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 73 сторінки, 15 таблиць, 15 рисунків, список використаних джерел із 48 найменувань, додатки.

«Організація обліку та аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу в ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»»

Об'єктом дослідження є ресурсне забезпечення підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні положення щодо формування системи ресурсного забезпечення.

Мета роботи - дослідження теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування ресурсного забезпечення підприємства на прикладі ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».

Для досягнення цієї мети визначено ряд завдань:

- визначити сутність та роль ресурсного забезпечення промислового підприємства;
- вивчити теоретичні засади формування системи ресурсного забезпечення на підприємстві та оцінка її ефективності;
- провести економіко-управлінський аналіз підприємства та середовища його діяльності;
- дати оцінку ресурсів підприємства;
- виявити проблеми існуючої системи ресурсного забезпечення ТОВ «БАРКОВ-ОЙЛ»;
- проаналізувати облік системи ресурсного забезпечення ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»;
- оцінити економічну ефективність запропонованої системи ресурсного забезпечення.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

У роботі уточнено теоретичні засади організації обліку та аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу. Практична значущість полягає в можливості застосування результатів дослідження для підвищення

ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, зокрема на прикладі ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025

Рік захисту роботи: 2025

Ключові слова: потенціал, ресурси, ресурсний потенціал, облік, аналіз, бухгалтерський облік, документи, документування, проводки.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»	6
1.1 Теоретичні засади обліку ресурсного потенціалу підприємства	6
1.2 Облік матеріальних ресурсів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».....	12
1.3 Облік трудових ресурсів та витрат на оплату праці.....	16
1.4 Облік фінансових ресурсів та їх руху	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»	24
2.1 Методологія аналізу використання ресурсного потенціалу	24
2.2 Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів	28
2.3 Аналіз трудових ресурсів та продуктивності праці	31
2.4 Аналіз фінансових ресурсів підприємства.....	34
2.5 Комплексний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу	36
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»	40
3.1 Вдосконалення облікової системи ресурсного потенціалу.....	40
3.2 Оптимізація використання матеріальних ресурсів	45
3.3 Підвищення продуктивності праці та кадрової політики.....	53
3.4 Оптимізація фінансового менеджменту підприємства	57
3.5 Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	58
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність. На сучасному етапі розвитку в умовах конкурентної боротьби та обмеженості ресурсів для підприємств існує необхідність у виборі ефективної стратегії розвитку з урахуванням раціонального використання ресурсного забезпечення та ресурсних можливостей. Обмеженість ресурсів – це одна з головних проблем сучасної економіки, з якою стикається більшість підприємств. Ресурсне забезпечення являє собою складну і багаторівневу наукову категорію, яка залежить від механізмів його формування та розвитку.

Заданий у нашій країні вектор на модернізацію виробництва безсумнівно передбачає активізацію інноваційної діяльності промислових підприємств. У поєднанні з тенденцією спаду платоспроможності суб'єктів господарювання, населення та загострення конкуренції для малих промислових підприємств постає питання пошуку свого місця в турбулентній економічній системі країни.

В умовах пандемії коронавірусу, потім військової агресії Росії проти України, які справили значний вплив на фінансовий і промисловий сектор України, малі промислові підприємства зіштовхнулися із питанням виживання. У сучасних умовах жорсткої конкуренції для ефективного розвитку та функціонування підприємства дуже важливо сконцентрувати та раціонально використовувати його ключові компетенції та ресурси. Ефективне ресурсне забезпечення може бути гарантом раціонального використання ресурсів, дозволивши скоротити існуючі втрати на виробництві, тим самим дати можливість підприємству акумулювати резерви як для виживання, так і планомірного розвитку.

Підвищення рівня ефективності використання ресурсного забезпечення підприємств відіграє провідну роль в успішному вирішенні економічних і соціальних завдань, досягненні головної мети виробництва – підвищення прибутковості. Важливість питань, пов'язаних зі зміцненням та ефективним використанням ресурсного забезпечення, їх теоретична і практична значимість зумовили вибір теми роботи і визначили її мету та основні завдання.

Проблеми ресурсного управління та забезпечення ресурсами підприємств різних видів економічної діяльності знайшли своє відображення у працях Дж. Барні, Б. Вернерфельт, Г. Б. Клейнер, Е. Пенроуз, А.А. Томпсон, А.Дж. Стрікленд, М. В. Гладій, В. П. Славов, О.В. Коваленко, О.А. Материнська, А.О. Ярова та інші.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування ресурсного забезпечення підприємства на прикладі ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».

Для досягнення цієї мети визначено ряд завдань:

- визначити сутність та роль ресурсного забезпечення промислового підприємства;
- вивчити теоретичні засади формування системи ресурсного забезпечення на підприємстві та оцінка її ефективності;
- провести економіко-управлінський аналіз підприємства та середовища його діяльності;
- дати оцінку ресурсів підприємства;
- виявити проблеми існуючої системи ресурсного забезпечення ТОВ «БАРКОВ-ОЙЛ»;
- проаналізувати облік системи ресурсного забезпечення ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»;
- оцінити економічну ефективність запропонованої системи ресурсного забезпечення.

Об'єктом дослідження є ресурсне забезпечення підприємства.

Предметом дослідження – теоретичні засади та практичні положення щодо формування системи ресурсного забезпечення.

База дослідження – Товариство з обмеженою відповідальністю «БАРКОР-ОЙЛ». Юридична адреса: Україна, 08500, м. Фастів, вул. Великоснітинська, 69.

Теоретичною основою дослідження є наукова та навчально-методична література, законодавчі й нормативні акти України, які регламентують особливості діяльності підприємства, інформація про історію створення та розвиток

підприємства ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», фінансова звітність (форма № 1 «Баланс», форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2022-2024 рр.)

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань застосовувалися такі методи досліджень як:

- діалектичний і абстрактно-логічний – при узагальненні теоретичних і методичних положень ресурсного забезпечення;
- монографічний – у висвітленні поглядів вчених на досліджувані в роботі проблеми, вивченні в ретроспективі розвитку ресурсного забезпечення, вітчизняного та зарубіжного досвіду в цій сфері;
- економіко-статистичний – для аналізу кількісних і якісних показників стану та розвитку ресурсного забезпечення підприємства;
- графічний – при дослідженні динаміки і структурних змін у розвитку сучасних підприємств.

Інформаційною базою дослідження стали: дані ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», нормативні та законодавчі документи України, праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з питань ефективного використання ресурсного потенціалу, спеціалізовані періодичні, електронні видання тощо.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в системі управління розвитком ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» в частині запропонованого підходу впровадження інформаційної системи CRM, що дозволить підвищити ефективність використання ресурсного забезпечення та створить стійкі передумови забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»

1.1 Теоретичні засади обліку ресурсного потенціалу підприємства

Ресурсний потенціал підприємства є основою його виробничої, інвестиційної, інноваційної та фінансової діяльності. У широкому розумінні, ресурсний потенціал – це сукупність усіх наявних у підприємства ресурсів, які можуть бути використані для досягнення стратегічних і тактичних цілей. До нього належать матеріальні, трудові, фінансові, інформаційні, інтелектуальні та організаційні ресурси.

Ресурси набувають ознак потенціалу лише тоді, коли вони[1]:

- поєднані в єдину систему,
- ефективно управляються,
- орієнтовані на досягнення результатів у межах господарської діяльності підприємства.

З погляду бухгалтерського обліку, ресурсний потенціал підприємства – це частина активів, які забезпечують господарську діяльність, мають вартісну оцінку, знаходяться під контролем підприємства і відображаються у фінансовій звітності.

Основною метою обліку ресурсного потенціалу є формування достовірної, повної та своєчасної інформації про наявність, рух, використання та ефективність використання ресурсів підприємства.

Основні завдання обліку[3]:

- ідентифікація та оцінка ресурсів підприємства;
- контроль за їх надходженням, використанням і вибуттям;
- формування показників для фінансової, податкової та управлінської звітності;
- забезпечення інформаційної бази для управлінських рішень.

Таблиця 1.1– Види ресурсів у складі ресурсного потенціалу

Вид ресурсу	Приклади	Відображення в обліку
Матеріальні ресурси	Основні засоби, запаси, будівлі, машини, обладнання	Баланс: необоротні/оборотні активи
Трудові ресурси	Персонал підприємства, їхня кваліфікація	Непрямо – через витрати на оплату праці
Фінансові ресурси	Грошові кошти, дебіторська заборгованість, інвестиції	Баланс: кошти, інвестиції, заборгованість
Інформаційні ресурси	Бази даних, звіти, аналітичні системи	Нематеріальні активи або управлінські обліки
Інтелектуальні ресурси	Патенти, ліцензії, ноу-хау, програмне забезпечення	Нематеріальні активи
Організаційні ресурси	Структура управління, бізнес-процеси	У звітності прямо не виділяються

Джерело: побудовано автором на основі джерел [1]

Організація бухгалтерського обліку є найбільш відповідальним етапом у створенні компанії та її ефективної подальшої діяльності. Без правильно організованого бухгалтерського обліку неможливий подальший розвиток суб'єкта господарювання та його нормальне функціонування. По-перше, це суперечить чинному в Україні законодавству з питань бухгалтерського обліку, а по-друге, лише в цьому випадку можна гарантувати нормальне функціонування підприємства. Звертаємо увагу, що в сучасних умовах облік ведеться в комп'ютерній формі.

Отже, раціональна організація бухгалтерського обліку підприємства безпосередньо залежить від побудови комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (відокремлення облікових підсистем і модулів) як невід'ємної частини загальної комп'ютерної інформаційної системи підприємства. Комп'ютеризована система бухгалтерського обліку – це єдина інформаційна система бухгалтерського обліку, яка формує та надає інформацію для внутрішніх потреб і зовнішніх користувачів.

Система повинна надавати інформацію керівництву не за видами обліку, а за потребами керівника та об'єктами обліку. Відповідно до концепції обробки облікової інформації комп'ютерна система бухгалтерського обліку отримує необхідну вихідну інформацію з таких джерел: незалежних підсистем; модулів,

що містяться у функціональних підсистемах; облікові модулі та завдання комп'ютерної інформаційної системи, що складають аналіз компанії. Унікальність комп'ютерної системи бухгалтерського обліку полягає в тому, що вона об'єднує всі облікові частини (підсистеми) економічної інформації за єдиним принципом (принцип подвійного обліку для комплексного бухгалтерського та аналітичного обліку).

Звідси випливає, що при організації підсистем обліку інформації про ресурсний потенціал підприємства необхідно визначити відповідність сформованих у цих підсистемах рахунків (проводок), за допомогою яких інформація буде передаватись від підсистеми обліку складової ресурсного потенціалу господарської одиниці до комп'ютерної системи обліку підприємства (ради директорів), де формується повна інформація про загальний ресурсний потенціал всього об'єднання. Від комплексного оперативного обліку та аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом об'єднання залежить ефективність, прибутковість і конкурентоспроможність діяльності підприємства[3].

Сучасна система бухгалтерського обліку має проблеми та недоліки, такі як відсутність облікових стандартів для послідовності відображення корпоративних ресурсів, організаційної структури для побудови обліку ресурсного потенціалу та недосконалість системи інформаційного забезпечення управління. Для вирішення вищезазначених проблем рекомендуємо організувати облік ресурсного потенціалу підприємства в поєднанні зі структурою комплексної комп'ютерної інформаційної системи підприємства.

Зокрема, з метою подальшого вивчення розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом підприємства в інтегрованих комп'ютерних інформаційних системах пропонуємо виділити окремі підсистеми обліку ресурсного потенціалу та їх складові модулі (за групами об'єктів обліку) в комп'ютерних системах обліку підприємства:

1) підсистема «Облік матеріальних ресурсів»: модулі – облік основних засобів, облік виробничих запасів, облік малоцінних швидкозношуваних

предметів. (МШП) та малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА), облік товарів та облік готової продукції та незавершеного виробництва;

2) Підсистема «Облік трудових ресурсів». Ця підсистема відстежує заробітну плату в частині фонду оплати праці, інші виплати працівникам, фонди заохочення, нарахування єдиного соціального внеску, наявність та рух кадрів;

3) підсистема «Облік фінансових ресурсів» включає модулі - касовий облік, облік коштів на банківському рахунку, облік дебіторської заборгованості, облік фінансових інвестицій;

4) Підсистема «Облік нематеріальних ресурсів» веде облік програмного забезпечення комп'ютерної інформаційної системи підприємства, облік аутсорсингових баз даних, облік інших нематеріальних активів, позабалансовий облік витрат на формування людського капіталу тощо[1].

Не менш важливим є не тільки правильна організація обліку ресурсного потенціалу, але і його аудит. У сучасному швидкозмінному та конкурентному бізнес-середовищі організації повинні постійно адаптуватися, щоб залишатися актуальними, сталими та прибутковими. Одним із найефективніших інструментів у цьому адаптивному процесі є аудит ресурсного потенціалу, метод стратегічного аналізу, що використовується для оцінки внутрішніх можливостей організації. Головною метою Аудиту є виявлення ресурсів, які можуть стимулювати зміни в бізнесі, та тих, які можуть перешкоджати або запобігати їм.

Це включає відстеження розподілу, використання та ефективності ресурсів, таких як фінанси, матеріали та людський капітал. Впроваджуючи аудит ресурсів, організації можуть виявляти потенційну неефективність, зменшувати втрати та підвищувати загальну продуктивність, тим самим забезпечуючи стале зростання.

Існують чотири фази аудиторського циклу[6]:

1. Планування та підготовка до аудиту: Підготовка до аудиту полягає у плануванні всього, що робиться заздалегідь зацікавленими сторонами, такими як аудитор, провідний аудитор, клієнт та керівник аудиторської програми, щоб забезпечити відповідність аудиту меті клієнта. Цей етап аудиту починається з рішення про проведення аудиту та закінчується початком самого аудиту.

2. Виконання аудиту: Фазу виконання аудиту часто називають польовою роботою. Це частина аудиту, що передбачає збір даних, і вона охоплює період часу від прибуття на місце проведення аудиту до виїзної зустрічі. Вона складається з кількох видів діяльності, зокрема управління аудитом на місці, зустріч з об'єктом аудиту, розуміння процесу та системних контролів, а також перевірка їхньої роботи, спілкування між членами команди та спілкування з об'єктом аудиту.

3. Аудиторська звітність: Метою аудиторського звіту є повідомлення про результати розслідування. Звіт повинен містити правильні та чіткі дані, які будуть ефективним допоміжним засобом для управління у вирішенні важливих організаційних питань. Процес аудиту може завершитися після видачі звіту провідним аудитором або після завершення подальших дій.

4. Подальші дії та закриття аудиту.

Матеріальні ресурси є важливою складовою ресурсного потенціалу підприємства, і їх облік займає центральне місце в процесі аудитів. До матеріальних ресурсів належать сировина, основні засоби, запаси та інвентар[17]. Аудит матеріальних ресурсів дозволяє визначити ефективність їх використання, оптимальність запасів, правильність обліку витрат на виробництво, а також наявність запасів, які можуть призвести до зберігання зайвих витрат. Важливими аспектами є правильність оцінки запасів, врахування їх наявності та руху, а також відповідність інвентаризаційних даних фактичним показникам[6].

Аудитор також оцінює використання основних засобів, зокрема їх амортизацію та знос, що має важливе значення для правильного визначення вартості продукції, яка випускається підприємством, а також для планування капітальних витрат.

Трудові ресурси є основою будь-якого підприємства, і ефективність їх використання безпосередньо впливає на продуктивність праці та загальні результати діяльності. Облік трудових ресурсів охоплює не тільки розрахунок заробітної плати, але й оцінку ефективності використання працівників, систему

їх мотивації, а також управління персоналом. Важливим аспектом є аудит правильної класифікації витрат на оплату праці, а також обліку відпусток, лікарняних і премій.

Аудитор оцінює відповідність облікових записів відносно чисельності персоналу, а також зіставлення фактичних витрат на оплату праці з плановими показниками, виявляючи можливі розбіжності чи неефективне використання трудових ресурсів.

Фінансові ресурси охоплюють грошові кошти, кредити, фінансування з різних джерел, які використовуються для фінансування діяльності підприємства. Аудит фінансових ресурсів з точки зору обліку включає перевірку правильності обліку фінансових операцій, дотримання принципів фінансового обліку і звітності, а також ефективності використання капіталу підприємства. Оцінка фінансових ресурсів включає перевірку правильності розподілу коштів на поточні та капітальні витрати, а також ефективності використання власних і позикових коштів.

З точки зору обліку, важливим аспектом є контроль за рухом грошових коштів, виконанням фінансових зобов'язань підприємства, правильністю обліку витрат та доходів, а також складанням та подачею фінансової звітності, що відповідає стандартам обліку та вимогам регулюючих органів.

Інформаційні ресурси підприємства включають програмне забезпечення, інформаційні системи, дані та знання, необхідні для прийняття управлінських рішень. Аудит інформаційних ресурсів в обліку передбачає оцінку правильності обробки і зберігання інформації, захисту даних, а також забезпечення ефективного використання інформаційних технологій для автоматизації облікових процесів і оптимізації управління ресурсами.

Важливим аспектом є аудит безпеки даних і забезпечення їх цілісності, що критично важливо для правильного обліку та фінансового контролю, а також для виконання вимог законодавства в області захисту інформації.

Одним з важливих завдань аудиту ресурсного потенціалу є оцінка потенційних ризиків та можливостей, які можуть виникнути в результаті змін у

внутрішньому або зовнішньому середовищі підприємства. Аудитор має виявити внутрішні слабкі місця в облікових системах і пропонувати шляхи для їх покращення, а також оцінити зовнішні фактори, такі як зміни в законодавстві, економічні та екологічні тенденції, які можуть вплинути на ефективність використання ресурсів.

Аудит також включає аналіз впливу на підприємство зовнішніх загроз, таких як економічні кризи або природні катастрофи, які можуть змінити обсяги ресурсів або їх доступність[6].

Аудит ресурсного потенціалу підприємства є важливим етапом для забезпечення ефективного та сталого використання всіх наявних ресурсів. Оцінка матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних ресурсів дозволяє підприємству не лише зберігати свою конкурентоспроможність, а й оптимізувати витрати, зменшити ризики та підвищити загальну ефективність діяльності.

1.2 Облік матеріальних ресурсів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»

Облік матеріальних ресурсів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» організовано з дотриманням вимог чинного законодавства, внутрішніх регламентів підприємства та галузевої специфіки. Особливу увагу приділено аналітичному обліку виробничих запасів, що ведеться у розрізі їх найменувань, однорідних груп, а також за сортами, марками, типами та розмірами[11].

Кожному виду виробничих запасів на підприємстві присвоюється номенклатурний номер, який слугує унікальним ідентифікатором матеріального ресурсу[15]. Ці номери заносяться до номенклатури-цінника – спеціального реєстру, що містить також одиницю виміру і, за можливості, облікову ціну запасу. Кодування номенклатури-цінника здійснюється за змішаною порядково-серійною системою з використанням семи- або восьмизначних кодів, де перші цифри відображають рахунок і субрахунок обліку, наступні – групу запасів і

конкретні характеристики ресурсу.

Аналітичний облік виробничих запасів ведеться безпосередньо на складах із використанням карток складського обліку, які зберігаються в картотеці, сформованій відповідно до технічних груп запасів за номенклатурою. Матеріально відповідальні особи щоденно вносять дані до карток на підставі первинних документів (накладних, актів, ордерів), відображаючи надходження, витрачання та залишки матеріалів після кожної операції. Це дає змогу здійснювати оперативний контроль за використанням матеріальних ресурсів і дотриманням норм витрачання[33].

З метою забезпечення зіставлення даних обліку в бухгалтерії та на складах, на підприємстві щомісяця складається відомість обліку залишків запасів (сальдова відомість). Вона містить інформацію про залишки кожного виду та сорту запасів на початок місяця в кількісному вираженні. Дані карток складського обліку звіряються з бухгалтерським обліком за вартістю, обчисленою відповідно до прийнятих облікових цін. У разі виявлення розбіжностей проводиться аналіз причин, і виправлення помилок здійснюється до складання балансу.

Система обліку матеріальних ресурсів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» передбачає чітку структурування та узагальнення інформації про наявність і рух запасів, що забезпечується використанням рахунку 20 «Виробничі запаси» та його субрахунків. Такий підхід дозволяє деталізувати облік ресурсів у розрізі економічного змісту й цільового використання, що сприяє посиленню контролю та підвищенню точності даних обліку.

Рахунок 20 «Виробничі запаси» є основним для обліку матеріальних ресурсів підприємства. Він використовується для обліку всіх запасів, необхідних для здійснення виробничого процесу, таких як сировина, матеріали, комплектуючі, паливо та інші ресурси. Ведення детального обліку на цьому рахунку дозволяє підприємству точніше відслідковувати рух кожного виду запасів, а також ефективно контролювати їх наявність і витрати[36].

Для детальнішої класифікації та контролю на рахунку 20 застосовуються субрахунки, які дозволяють підприємству виділяти різні види матеріальних ресурсів (рис. 1.1).

201 «Сировина і матеріали» Відображається рух основних матеріалів, що використовуються у виробництві, включаючи допоміжні матеріали та ресурси для технічних потреб, облік заготовленої для переробки сільськогосподарської продукції.
202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби» Призначений для обліку напівфабрикатів, деталей і спеціального обладнання, які закуповуються з метою виробництва продукції, проведення ремонтів або технічних робіт.
203 «Паливо» Обліковуються всі види пального (бензин, газ, дизельне паливо), що купуються для виробництва, транспорту, опалення тощо, включаючи талони на паливо.
204 «Тара й тарні матеріали» Ведеться облік тари, яка використовується для транспортування продукції, а також матеріалів для виготовлення або ремонту тари.
205 «Будівельні матеріали» Використовується для обліку будівельних матеріалів і конструкцій, призначених для виконання монтажних і ремонтно-будівельних робіт.
206 «Матеріали, передані в переробку» Облік матеріалів, що передані на переробку на сторонні підприємства. Витрати на переробку не включаються до цього субрахунку, а відображаються на рахунках готової продукції.
207 «Запасні частини» Призначений для обліку запасних частин, які використовуються для ремонту й обслуговування техніки, обладнання, а також для обміну та відновлення.
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення» Враховуються добрива, засоби захисту рослин, медикаменти для тварин, корми, насіння тощо, що використовуються безпосередньо в аграрному виробництві.
209 «Інші матеріали» Сюди відносяться відходи виробництва, невиправний брак, списані матеріальні цінності після ліквідації основних засобів, зношені шини, утиль та інше.

Рисунок 1.1– Характеристика субрахунків рахунку 20 «Виробничі запаси»[36]

Ця структура обліку дає змогу точніше відображати рух запасів на кожному етапі їх використання, що важливо для планування і управління ресурсами. Використання субрахунків дозволяє детально контролювати

наявність і витрати кожного виду запасів, а також полегшує аналіз та звітність у разі потреби. Такий підхід підвищує точність даних, дозволяє здійснювати ефективний контроль і знижує ризики неефективного використання матеріальних ресурсів, що є важливим фактором для забезпечення сталого розвитку підприємства.

Аналітичний облік виробничих запасів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» ведеться в розрізі найменувань або однорідних груп за допомогою карток складського обліку, які згруповані за технічними групами відповідно до номенклатурного цінника. Кожному виду запасів присвоюється унікальний номенклатурний номер, що вказується в усіх документах руху запасів. Це значно підвищує точність оформлення прибуткових і видаткових документів, дозволяє уникати помилок і полегшує автоматизовану обробку інформації.

Виробничі запаси надходять на підприємство за різними джерелами: від постачальників, через підзвітних осіб, у вигляді внеску до статутного капіталу, безоплатно або у результаті інвентаризації. Для обліку операцій використовуються типові бухгалтерські проведення, наведені нижче.

Таблиця 1.2– Основні бухгалтерські проведення з надходження виробничих запасів

Господарська операція	Дт	Кт
Передоплата постачальнику	371	311
Закриття взаємозаборгованості	63	371
Нараховано ПДВ (податковий кредит)	641	644
Отримано запаси від постачальника	20, 22, 28	631
Відображено ПДВ при отриманні запасів	644	631
Оплата постачальнику	631	311
Оприбутковано запаси через підзвітну особу	20, 22	372
Видано кошти підзвітній особі	372	301
Безоплатне отримання запасів	20, 22	745
Отримано запаси як внесок до статутного капіталу	20	46
Виявлено надлишки при інвентаризації	20	719

Джерело: побудовано автором за інформацією з наукових джерел[15]

Списання виробничих запасів відбувається у випадках передачі у виробництво, реалізації, псування, крадіжок, безоплатної передачі, а також при

використанні на загальновиробничі, адміністративні та інші потреби (Додаток Г).

Узагальнення інформації про запаси ведеться на рахунку 20 «Виробничі запаси» за відповідними субрахунками: 201 «Сировина і матеріали», 202 «Купівельні напівфабрикати», 203 «Паливо», 204 «Тара», 205 «Будівельні матеріали», 206 «Матеріали у переробці», 207 «Запасні частини», 208 «Сільськогосподарські матеріали», 209 «Інші матеріали»[36].

Раціональна організація обліку матеріальних ресурсів у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» сприяє забезпеченню точності даних, ефективному контролю за використанням ресурсів та формуванню достовірної фінансової звітності.

1.3 Облік трудових ресурсів та витрат на оплату праці

ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» активно використовує трудові ресурси як ключовий елемент своєї діяльності. Підприємство забезпечує облік персоналу відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, що дозволяє ефективно управляти чисельністю, рухом, нарахуванням заробітної плати, утримання ПДФО та військового збору та нарахування ЄСВ.

Облік особового складу ведеться у відділі кадрів підприємства. Кожен працівник при прийнятті на роботу подає необхідний пакет документів, після чого на нього заводиться особова справа та особова картка форми П-2, де зазначається повна інформація про трудовий шлях працівника. Зміни в особових даних, переведення, звільнення та інші кадрові дії фіксуються належним чином[42].

Основним документом для оформлення трудових відносин є наказ про прийняття на роботу, що формується на підставі поданої заяви працівника та підписаного трудового договору. Також оформлюється табель обліку використання робочого часу (форма №П-5), який є підставою для нарахування заробітної плати[43].

Нарахування заробітної плати в ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» здійснюється бухгалтерією підприємства з урахуванням відпрацьованого часу, тарифних ставок, окладів, надбавок, премій та інших доплат. Для цього ведеться особовий рахунок працівника, де відображаються всі нарахування і утримання. Усі розрахунки з працівниками здійснюються через рахунки в банку з обов'язковим перерахуванням податків і зборів відповідно до вимог податкового законодавства.

Для контролю за використанням робочого часу і дотриманням трудової дисципліни підприємство щомісячно формує табель обліку робочого часу, який є основним джерелом інформації про фактичну присутність працівників на роботі, лікарняні, відпустки, відрядження тощо. Цей документ заповнюється щоденно і підписується керівником структурного підрозділу.

Заробітна плата виплачується двічі на місяць — аванс та остаточний розрахунок. На підставі розрахунково-платіжних відомостей здійснюється утримання ПДФО та військового збору та нарахування ЄСВ, а також проводиться нарахування на фонд оплати праці.

Для обліку розрахунків з оплати праці призначений пасивний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівника». Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, 66 рахунок «Розрахунки за виплатами працівника» має субрахунки (рис. 1.2) [16].

Облік праці і заробітної плати ведеться з використанням автоматизованих програм, що дозволяє формувати звіти до Пенсійного фонду, ДПС, статистики тощо. Усі бухгалтерські записи здійснюються на рахунках класу 6 (рахунок 661 — «Розрахунки за заробітною платою», рахунок 65 — «Розрахунки за страхуванням»).

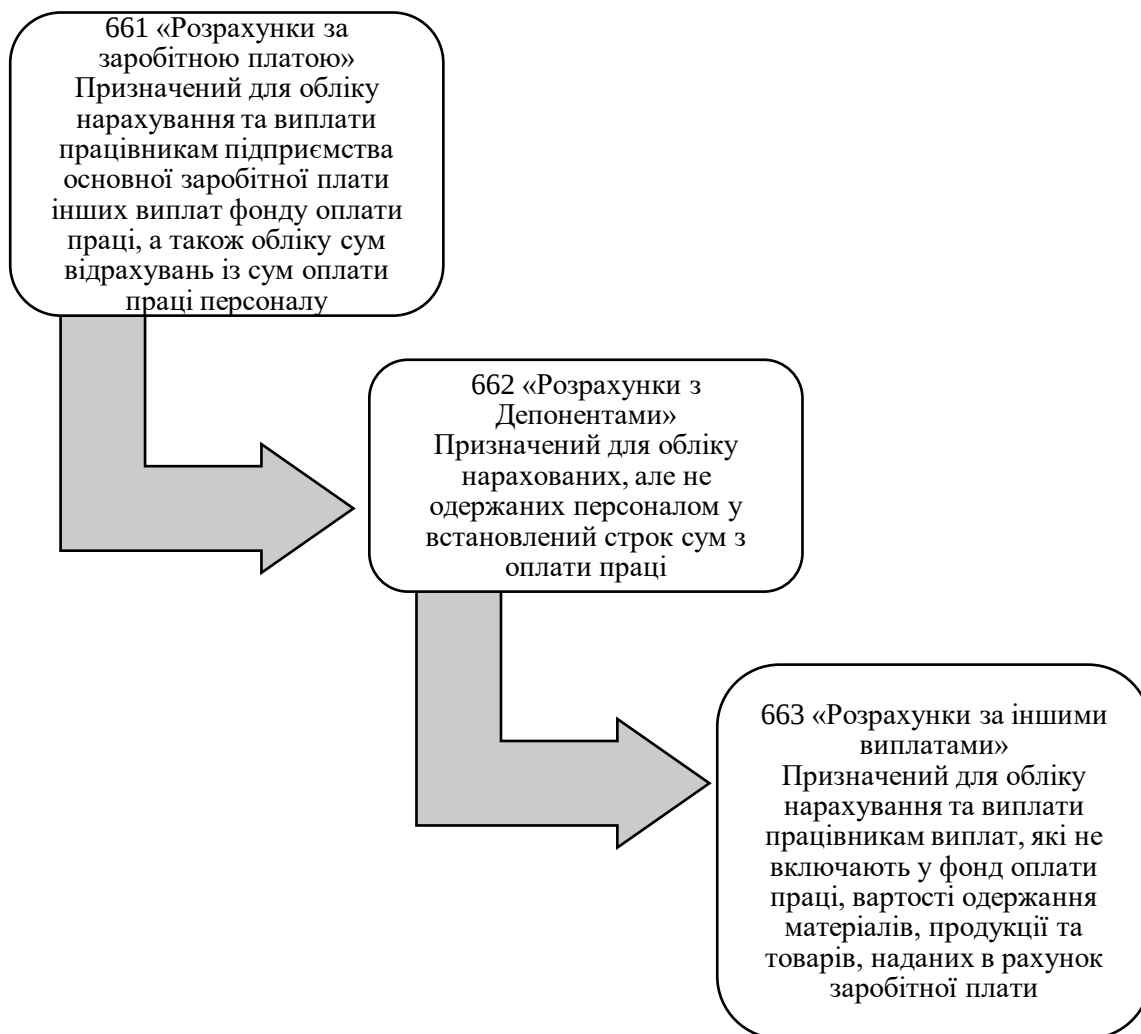

Рисунок 1.2 – Розрахунки за виплатами працівника [38]

Таким чином, в ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» забезпечено повний та своєчасний облік трудових ресурсів, який охоплює всі етапи роботи з персоналом: від прийняття на роботу до звільнення, включаючи нарахування та виплату заробітної плати, сплату податків і звітність перед державними органами. Це дозволяє підприємству ефективно управляти персоналом і дотримуватися чинного законодавства.

Кореспонденція з нарахування наведена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3– Кореспонденція з нарахування зп

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Нарахована зарплата головному бухгалтеру	92	661	20 000
2	Утримано із зарплати ПДФО (18%)	661	641	3600
3	Утримано із зарплати військовий збір(5%)	661	642	1000
4	Утримано із зарплати за заявою профспілкові внески (1%)	661	685	200
5	Утримано із зарплати внески за індивідуальною позикою працівника	661	377	5000
6	До виплати належить	661	301	10200

Джерело: побудовано автором за інформацією [25]

На субрахунку 662 «Розрахунки з депонентами» відображають рух депонованих сум оплати праці. Суми несплаченої оплати праці відносять на рахунок депонентів таким записом: Дебет 661 Кредит 662

Для обліку розрахунків по субрахунку 662 використовують «Книгу обліку розрахунків з депонентами» (ф. № 5.2)

Таблиця 1.4–Господарські операції з виплати зп

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	03.10.23 р. В касу надійшли кошти із банку для виплати зарплати	301	311	50 000
2	03.10.23 р. – 05.10.23 р. Виплачена зарплата працівникам	661	301	40 000
3	Депонована несплачена зарплата	661	662	10 000
4	Несплачені кошти (депонована зарплата) внесені на поточний рахунок в банку	311	301	10 000
5	18.10.23 р. Одержана в касу депонована зарплата	301	311	10 000
6	18.10.23 р. Виплачена працівникам депонована зарплата	662	301	10 000

Джерело: побудовано автором за інформацією з наукових джерел [43]

На субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» ведуть облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомоги по частковому безробіттю, допомоги з тимчасової втрати працездатності[25].

Аналітичний облік розрахунків за виплатами працівникам ведеться за кожним працівником, видами виплат та відрахувань.

Регістром аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам є Розрахунково-платіжна відомість працівника (ф.П-6). Синтетичний облік оплати праці ведуть у Журналі № 5

1.4 Облік фінансових ресурсів та їх руху

Загальновизнаним є той факт, що фінансові ресурси підприємства — це сукупність грошових надходжень, які формуються в процесі його діяльності, а також залучаються з різних джерел для фінансування поточних потреб, інвестиційної діяльності, погашення зобов'язань тощо. Саме система бухгалтерського обліку забезпечує достовірне та повне відображення фінансових ресурсів і операцій з ними.

Рисунок 1.2— Взаємозв'язок фінансових ресурсів з об'єктами бухгалтерського обліку [9]

До складу фінансових ресурсів входять не лише грошові кошти в касі та на рахунках у банках, а й дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції, кошти у розрахунках, кредити та позики, цільове фінансування. Ці ресурси мають різні джерела формування: власні, запозичені та залучені[13]. Типову кореспонденцію

наведено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5– Облік фінансових ресурсів

Облік грошових коштів на поточних рахунках			
№	Господарська операція	Дт	Кт
1	внесено готівку на поточний рахунок	311	301
2	видано готівку з поточного рахунку	301	311
3	сплачений податок	641	311
4	сплачено постачальнику товарів, робіт, послуг	631	311
5	отримано оплату від покупця за товари, роботи, послуги	311	361
6	нарахована плата за розрахунково-касове обслуговування банку	92	685
	адміністративні витрати віднесені на фінансовий результат до оподаткування	791	92
7	сплачено банку за розрахунково-касове обслуговування	685	311
8	перераховано кошти на електронний спецрахунок у СЕА ПДВ	315	311
9	перераховано кошти на розподільчий рахунок (наприклад, при виплаті зарплати)	313	311
10	здійснена попередня оплата за товари, роботи, послуги	371	311
11	отримана попередня оплата за товари, роботи, послуги	311	681

Джерело: побудовано автором за інформацією з наукових джерел [27]

Таким чином, фінансові ресурси можуть одночасно виступати як активами підприємства (грошові кошти, дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції), так і як джерелами формування активів – зобов’язаннями та власним капіталом, що обліковуються в пасиві балансу. Такий підхід дозволяє цілісно відображати фінансовий стан підприємства, оцінювати структуру ресурсів, джерела їх формування та ефективність використання.

Фінансові ресурси в обліку відображаються у двох формах: з одного боку, як засоби, що матеріалізуються в активах (рахунки 30, 31, 35, 37 тощо), а з іншого — як джерела цих засобів, тобто у вигляді капіталу та зобов’язань (рахунки 40, 41, 50, 60, 61 та інші). Це відповідає основному бухгалтерському принципу подвійного запису, коли кожна господарська операція має відображення як у активі, так і в пасиві[27].

Підсумок пасиву балансу відображає загальну суму фінансових ресурсів, а його статті показують їхній склад. За допомогою цього можна не лише проаналізувати, скільки ресурсів має підприємство, а й побачити структуру їх формування: скільки коштів надходить із власних джерел, а скільки — з

позикових. Це надзвичайно важливо для прийняття рішень щодо фінансової стійкості, платоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства.

Наприклад, на кінець звітного періоду в балансі ТОВ «Баркор-Ойл» відображено: грошові кошти на рахунках — 1 250 000 грн (рахунок 311), дебіторська заборгованість — 840 000 грн (рахунок 361), поточні фінансові інвестиції — 360 000 грн (рахунок 352). У той самий час у пасиві зазначено: статутний капітал — 5 000 000 грн (рахунок 40), короткострокові кредити — 2 100 000 грн (рахунок 601).

Уся ця сукупність і є фінансовими ресурсами підприємства, які потребують системного бухгалтерського обліку, що забезпечує своєчасну, точну та достовірну інформацію для управління. Відображення фінансових ресурсів у системі бухгалтерського обліку дозволяє здійснювати контроль за їх рухом, аналізувати ефективність використання та приймати обґрунтовані управлінські рішення[8].

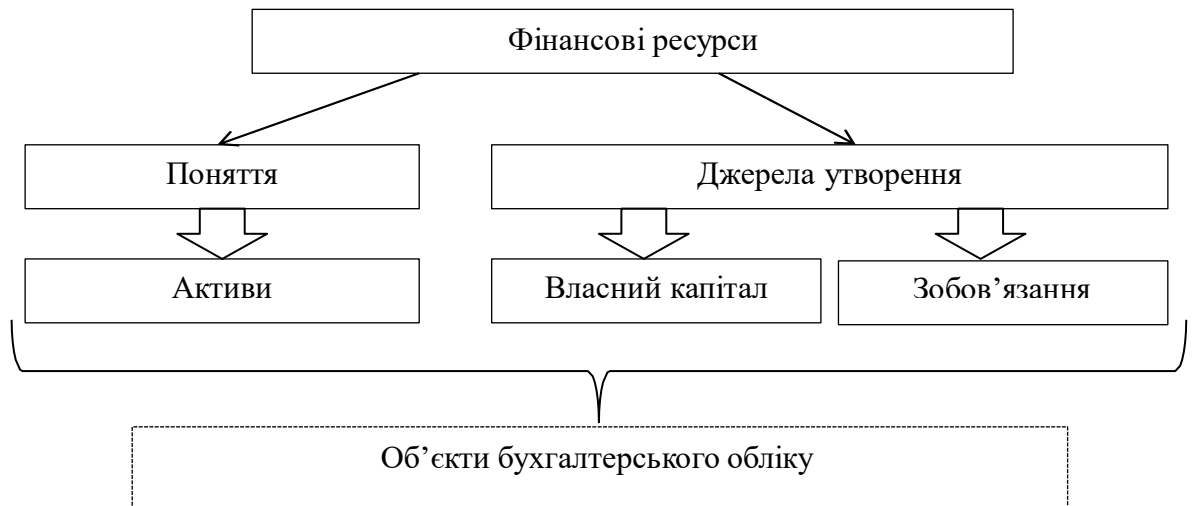

Рисунок 1.3— Взаємозв'язок фінансових ресурсів з об'єктами бухгалтерського обліку через тлумачення поняття та їх джерела утворення[9]

Отже, проаналізувавши вище сказане, встановлено, що джерела фінансових ресурсів підприємства є об'єктами бухгалтерського обліку та формуються на основі пасиву його балансу. Це означає, що зобов'язання та

власний капітал, які вказані в пасиві, виступають у ролі джерел фінансування активів і, відповідно, підлягають бухгалтерському обліку.

Водночас, з позиції іншого підходу до трактування поняття фінансових ресурсів, вони також розглядаються як активи підприємства. Тобто, до фінансових ресурсів можна віднести і грошові кошти, і фінансові інвестиції, і дебіторську заборгованість. Ці ресурси не лише формуються з певних джерел, але й самі по собі є об'єктами обліку, що відображають економічну вигоду для підприємства.

Для цілей бухгалтерського обліку доцільно розглядати фінансові ресурси як грошові кошти та фінансові активи. Що ж стосується джерел їх утворення, то вони виступають шляхами формування ресурсів, а не самостійною категорією активів.

Таким чином, можна стверджувати, що фінансові ресурси чітко визначені у Плані рахунків бухгалтерського обліку, зокрема, у класі 1 «Необоротні активи» та класі 3 «Кошти, розрахунки та інші активи». Це підтверджує їх включення до системи обліку підприємства як активів. До таких рахунків належать, зокрема: довгострокові фінансові інвестиції (рах. 141), довгострокова дебіторська заборгованість (рах. 183), грошові кошти в касі (рах. 30), на поточних рахунках у банках (рах. 31), інші кошти (рах. 33), поточні фінансові інвестиції (рах. 352), розрахунки з покупцями та замовниками (рах. 361), а також розрахунки з іншими дебіторами (рах. 377)[13].

Таким чином, фінансові ресурси охоплюють значну частину облікових об'єктів підприємства і мають ключове значення як у щоденній обліковій роботі, так і для аналітики та прийняття управлінських рішень.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»

2.1 Методологія аналізу використання ресурсного потенціалу

Для оцінки ресурсів часто використовують ряд показників рентабельності. Наприклад, рентабельність активів визначає ефективність використання власності підприємства в процесі отримання прибутку. Можливе проведення розрахунку даного показника за видами активів, але даний аналіз обмежений в рамках загальних показників.

Для комплексного аналізу необхідна поетапна оцінка кожного виду активу з виявленням впливу як на сукупний результат, так і на інші активи [22]. Для кожного блоку слід сформувати ряд індикаторів, які можна буде об'єднати для отримання спільного результату та їх поєднання між собою.

Також для кожної галузі або підприємства набір даних індикаторів різний. Пов'язано з цим необхідно, залежно від цілей аналізу, формувати алгоритм перевірки ефективності використання ресурсів.

Процес управління ресурсним забезпеченням передбачає реалізацію комплексу управлінських впливів, об'єднаних у три великі блоки(рис.2.1).

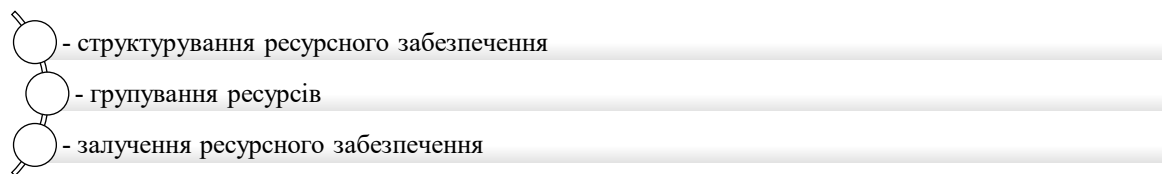

Рисунок 2.1– Процес управління ресурсним забезпеченням[8]

Структурування ресурсного забезпечення виступає у формі процесу його організації з метою подальшого групування та залучення. У Додатку Б подано складові частини та напрями управління ресурсним забезпеченням підприємства. Основними методами, використовуючи які економічні суб'єкти

структурують ресурсне забезпечення, є придбання та накопичення ресурсів, і навіть звільнення від них. Під накопиченням ресурсів мається на увазі процес їх внутрішнього нарощування в рамках недопущення ситуації, коли певний вид ресурсів виявляється недоступним для підприємства, що обумовлює необхідність для підприємства заздалегідь адаптуватися до такого розвитку подій. Групування ресурсів є найважливішою ключовою компетенцією підприємницької структури.

Групування ресурсів передбачає реалізацію заходів щодо стабілізації, збагачення та оновлення ресурсного забезпечення підприємства. Стабілізацію ресурсного забезпечення можна як діяльності з поступового вдосконалення ресурсів з метою забезпечення необхідного рівня їхньої цінності при зміні довкілля чи стратегічних цілей підприємства[14].

У свою чергу, процес збагачення ресурсного забезпечення орієнтований на його розширення та розвиток. Цей процес орієнтований збільшення цінності наявних чи підключення нових ресурсів. При цьому необхідність реалізації заходів у даному напрямку обумовлена зниженням цінності запасу ресурсів після певного часу.

Нарешті, оновлення ресурсного забезпечення передбачає формування його нових елементів шляхом інтеграції нових ресурсів та наявних ключових компетенцій будівельного підприємства.

Задіяння ресурсного забезпечення передбачає управління ресурсами компанії з метою створення цінності для споживачів та отримання вигоди її власниками. Рішення про залучення ресурсів передбачає використання ресурсних можливостей для реалізації конкурентної переваги будівельного підприємства через мобілізацію, координування та розгортання ресурсів[18].

Мета мобілізації ресурсного забезпечення полягає у визначенні параметрів, необхідних реалізації можливостей, що у ринковому оточенні. При цьому підприємство може організувати мобілізацію свого ресурсного забезпечення в рамках реалізації одного з наведених нижче стратегічних підходів [7, с.78]:

1) Стратегія ресурсних переваг, що передбачає використання наявних у підприємства ресурсів з метою реалізації існуючих можливостей.

2) Стратегія на базі ресурсного підходу, що передбачає використання наявних ресурсів для реалізації потенційних можливостей.

3) Стратегія створення можливостей заснована на залученні нових ресурсів для реалізації потенційних можливостей.

Багато в чому процес мобілізації ресурсного забезпечення пов'язані з урахуванням впливу довкілля на рівень реалізації ресурсного забезпечення підприємства. Ресурсні можливості, виявлені в процесі мобілізації ресурсів, передбачають необхідність їхнього результативного використання, що здійснюється за допомогою таких заходів як координування та розгортання ресурсів.

Координування передбачає організацію «вбудовування» елементів ресурсного забезпечення у процес реалізації стратегічних цілей підприємства, що здійснюється через формулювання конкретних планів та ініціатив, спрямованих на досягнення стратегічних цілей, інформування про це всіх працівників та визначення відповідальності останніх за ефективність досягнення цілей компанії. Процес координування безпосередньо пов'язаний із реалізацією ключових компетенцій підприємницької структури[5].

Зрештою, розгортання ресурсних можливостей компанії передбачає розміщення необхідних ресурсів у певних точках її діяльності. При цьому розгортання є складним процесом, який спирається на явні і неявні знання, що виявляються у формі ключових компетенцій. Компанії зменшують цю складність, трансформуючи знання на певні процедури.

Варто зазначити, що забезпечення результативності процесів структурування, групування та залучення ресурсних можливостей набуває найважливішого значення в умовах ситуації приблизного ресурсного паритету між конкурентами.

При цьому факторам, що впливають на формування ресурсного забезпечення підприємства, притаманна складна взаємозалежність, результатом

якої є безпосередній вплив на рівень ефективності використання кожного з елементів цього забезпечення. Однак, внаслідок того, що функціонування підприємства ґрунтується на залученні всіх елементів ресурсного забезпечення, то зміна характеристик будь-якого з них безпосередньо впливає на стан інших елементів, як і всього ресурсного забезпечення бізнесу в цілому[3].

Однією з найважливіших завдань управління ресурсним забезпеченням підприємства є вибір критеріїв продуктивності використання ресурсів. Ефективність використання ресурсного забезпечення передбачає досягнення максимальної віддачі одиницю сукупних ресурсів бізнесу [2, с.158].

У разі, якщо сукупні ресурси фірми мають грошове вираження, ефективність доцільно оцінювати за допомогою показників рентабельності як відношення одержаного прибутку до витрачених ресурсів, що характеризуються як сукупні витрати.

Проте показники рентабельності можуть мати прояви у чистому вигляді, а ступінь ефективності розвитку бізнесу визначатиметься, наприклад, більш інтенсивним залученням замовників чи посиленням конкурентних позицій. Дану ситуацію можна розглядати як основу для покращення економічних показників у довгостроковому періоді [21, с.245].

Будь-який ресурс не може розкритись повністю окремо від інших ресурсів, тому потрібне ефективне управління ними.

Управління ресурсним забезпеченням підприємства – це складний, динамічний процес, який передбачає систему прийняття й реалізації управлінських рішень, спрямованих на раціональне використання, нарощення та оптимізацію ресурсного забезпечення підприємства задля досягнення визначених цілей, забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємства [5].

Завданнями менеджменту підприємств у сучасних умовах господарювання є щоденний аналіз та вдосконалення методів оцінювання наявних ресурсів та їх ефективного перерозподілу згідно зі стратегією розвитку підприємства.

Узагальнюючи вищезазначене, слід враховувати, що продуктивність використання ресурсного забезпечення як фактора ефективності розвитку підприємства повинна визначатися за підсумками тривалого періоду, протягом якого можуть бути досягнуті стратегічні цілі бізнесу.

Процес оцінки ресурсного забезпечення підприємства має на меті отримання об'єктивної оцінки ступеня ефективності його формування та використання. При цьому дослідники, що займаються даною проблематикою, виділяють різні алгоритми оцінки ресурсного забезпечення, що відрізняються за кількістю етапів, глибиною аналізу, цільовими установками тощо.

2.2 Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Ресурсне забезпечення ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» дозволяє компанії ефективно розвивати свої родовища та забезпечувати стабільний видобуток нафти та газу, що є основою для подальшого розвитку та зростання компанії в майбутньому.

Матеріальні ресурси становлять важливу основу виробничо-господарської діяльності підприємства, оскільки забезпечують створення товарів, виконання робіт і надання послуг. До матеріальних ресурсів відносяться основні засоби, запаси, готова продукція, оборотні активи, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інші матеріальні цінності[23]. Рациональне використання матеріальних ресурсів впливає на собівартість продукції, фінансові результати, конкурентоспроможність та стабільність підприємства на ринку. В умовах зростаючої конкуренції, економічної нестабільності й високих темпів змін у зовнішньому середовищі ефективне управління матеріальними ресурсами стає однією з найважливіших задач для керівництва компаній[10].

Теоретичною базою аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів виступають положення економічної теорії, фінансового менеджменту та бухгалтерського обліку, які визначають сутність матеріальних ресурсів, їх

структуру, принципи обліку та методи управління. Аналіз здійснюється за допомогою оцінки динаміки матеріальних ресурсів, дослідження їх структури, розрахунку показників обіговості, ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості. Основною метою аналізу є виявлення тенденцій і закономірностей у використанні матеріальних ресурсів, визначення резервів підвищення їх ефективності та розробка рекомендацій щодо покращення управління ресурсною базою підприємства[18].

Для дослідження ефективності використання матеріальних ресурсів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» за 2022–2024 роки застосовано методи порівняльного, динамічного, структурного та коефіцієнтного аналізу. Зокрема, оцінено абсолютні та відносні зміни основних груп активів і джерел їх фінансування, проаналізовано співвідношення власного і позикового капіталу, досліджено показники ліквідності, фінансової стійкості, оборотності активів, рентабельності діяльності.

Аналіз динаміки активів підприємства показав, що у 2022–2024 роках спостерігалось загальне зростання активів на 20,63%. Збільшення обсягу основних засобів на 35,28% свідчить про оновлення та розширення виробничих потужностей, однак зниження їх вартості у 2024 році на 29,27% може вказувати на амортизаційні процеси або вибуття певних активів. Запаси зросли на 13,53%, що відображає тенденцію до нарощування виробничого потенціалу або формування стратегічних резервів для стабільного забезпечення діяльності підприємства. Натомість готова продукція за два роки скоротилася на 17,77%, що свідчить або про активні процеси збуту, або про оптимізацію залишків на складах.

Особливу увагу привертає позитивна динаміка грошових коштів та їх еквівалентів, обсяг яких у 2024 році зріс на 125,23% у порівнянні з 2022 роком. Це свідчить про покращення платоспроможності підприємства та зміцнення його ліквідної позиції. Поряд із цим дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги зменшилася на 25,39%, що є свідченням покращення платіжної дисципліни клієнтів і зниження фінансових ризиків.

Аналіз структури активів підтверджує домінування оборотних активів у загальній структурі балансу. У 2024 році їх частка становила 99,9%, що вказує на високу мобільність активів та гнучкість підприємства у реагуванні на зміни кон'юнктури ринку. Однак структура оборотних активів демонструє певні зміни: питома вага запасів і дебіторської заборгованості зменшилася, тоді як питома вага грошових коштів зросла.

Структура джерел фінансування свідчить про стабільне домінування власного капіталу, який у 2024 році становив 80,86% загального обсягу пасивів. При цьому спостерігається деяке скорочення питомої ваги власного капіталу порівняно з 2022 роком на 4,16%, що супроводжувалося відповідним зростанням частки поточних зобов'язань. Найбільше зростання продемонструвала поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги.

Аналіз ліквідності підприємства показав високий рівень платоспроможності. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 році становив 5,53, що значно перевищує нормативне значення і свідчить про здатність підприємства вчасно покривати свої поточні зобов'язання. Показники швидкої та абсолютної ліквідності також продемонстрували позитивну динаміку[44].

Щодо фінансової стійкості, варто зазначити, що власні обігові кошти підприємства зросли з 29 784,9 тис. грн у 2022 році до 34 165,1 тис. грн у 2024 році. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами залишався стабільно високим. Коефіцієнт фінансової автономії у 2024 році склав 0,81, що підтверджує достатню незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування [44].

Аналіз ділової активності показав певне уповільнення оборотності активів: коефіцієнт оборотності активів зменшився з 1,08 у 2023 році до 0,96 у 2024 році. Це призвело до збільшення тривалості одного обороту активів на 42,56 днів. Коефіцієнт оборотності запасів також знизився, а період їх одного обороту збільшився на 22,8 дні, що свідчить про уповільнення обігу матеріальних запасів[45].

Фінансові результати діяльності ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» демонструють позитивну динаміку. Чистий прибуток підприємства у 2024 році збільшився на 135,56% порівняно з 2022 роком. Рентабельність активів становила 6,13%, рентабельність власного капіталу — 7,74%, що свідчить про достатню прибутковість вкладених ресурсів. Рентабельність продажів за чистим прибутком склала 6,41%, що також є хорошим показником ефективності операційної діяльності[45].

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що у 2022–2024 роках ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» забезпечило позитивну динаміку використання матеріальних ресурсів, підвищило рівень ліквідності та фінансової стійкості, покращило показники прибутковості та рентабельності. Водночас для підвищення ділової активності доцільно посилити контроль за обігом запасів і оборотних активів загалом, що сприятиме ще більш ефективному використанню ресурсного потенціалу підприємства.

2.3 Аналіз трудових ресурсів та продуктивності праці

У сучасних умовах ефективне використання трудових ресурсів є одним із визначальних факторів підвищення результативності господарської діяльності підприємства. Трудові ресурси безпосередньо формують обсяги виробництва, якість наданих послуг, конкурентоспроможність підприємства, а також фінансові результати його діяльності. Відповідно, аналіз чисельності працівників, продуктивності праці та результативності використання персоналу дозволяє об'єктивно оцінити стан управління трудовим потенціалом та розробити заходи з його покращення.

Аналіз чисельності працівників ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» за останні роки свідчить про відносну кадрову стабільність (рис. 2.2).

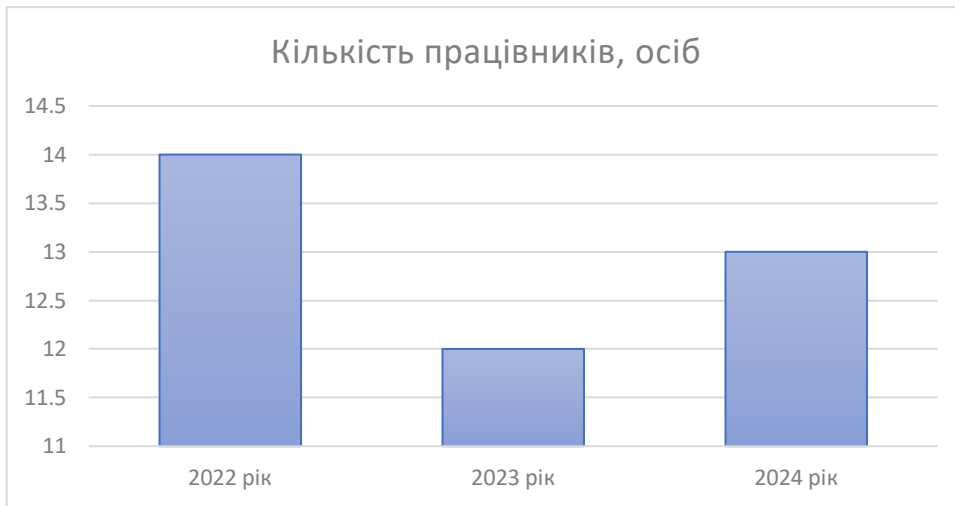

Рисунок 2.2– Динаміка чисельності працівників ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» у 2022–2024 рр[44].

Як видно з даних, у 2023 році кількість працівників зменшилася на 2 особи порівняно з 2022 роком, однак у 2024 році відбулося часткове зростання на 1 особу. Незначні коливання чисельності персоналу свідчать про адаптивність підприємства до змін у виробничому навантаженні та ринкових умовах.

Показники доходу і чистого прибутку на одного працівника дозволяють більш глибоко оцінити ефективність використання трудових ресурсів. Для цього було розраховано відповідні показники (рис. 2.3).

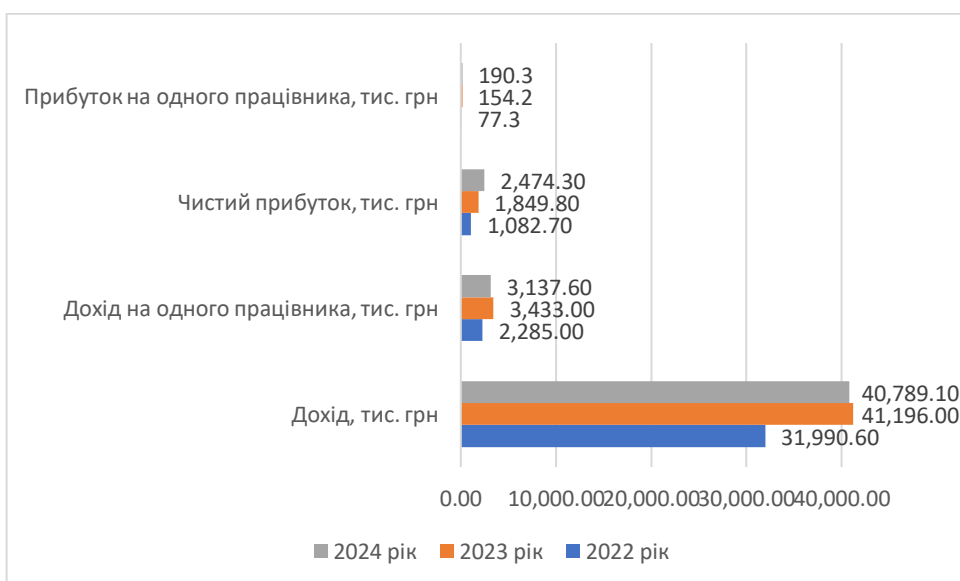

Рисунок 2.3– Дохід і чистий прибуток на одного працівника ТОВ «БАРКОР ОЙЛ»[45]

Аналіз наведених даних показує, що у 2023 році продуктивність праці за доходом на одного працівника значно зросла на 50,3% порівняно з 2022 роком, що пов'язано як із зростанням обсягів реалізації, так і з оптимізацією чисельності персоналу. У 2024 році дохід на одного працівника дещо знизився порівняно з 2023 роком, проте залишився вищим, ніж у 2022 році. Чистий прибуток на одного працівника зростав щорічно, що свідчить про підвищення ефективності праці та управління фінансовими ресурсами.

Для більш повної оцінки стану трудових ресурсів також доцільно проаналізувати забезпеченість працівників активами підприємства (рис.2.4).

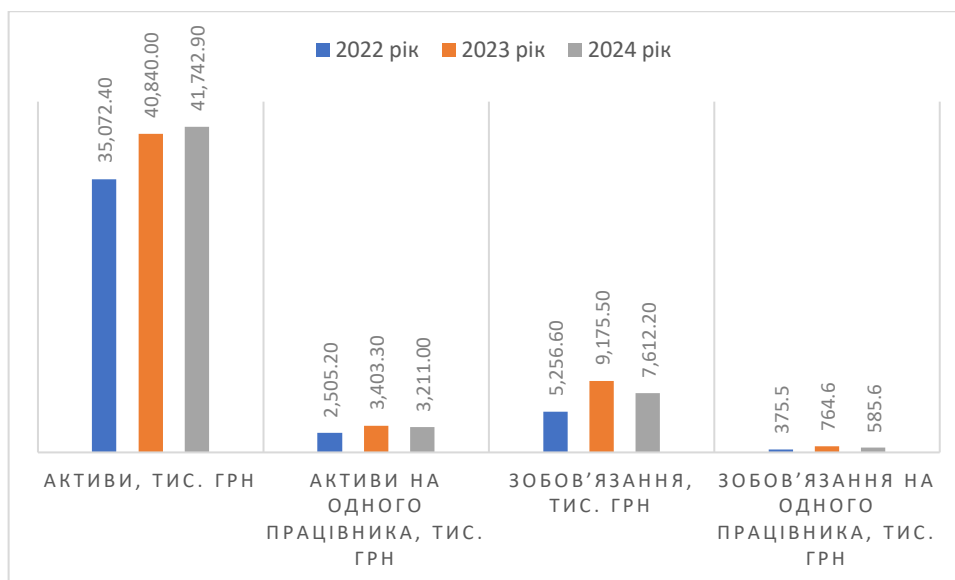

Рисунок 2.4– Активи та зобов'язання на одного працівника ТОВ «БАРКОР ОЙЛ»[45]

У період 2022–2024 рр. активи на одного працівника зросли на 28,1%, що свідчить про зростання капіталізації підприємства та підвищення ресурсної забезпеченості персоналу. Показник зобов'язань на одного працівника спочатку зріс у 2023 році, але у 2024 році зменшився, що можна розглядати як ознаку зниження боргового навантаження та підвищення фінансової стабільності компанії[45].

Загалом динаміка показників свідчить про підвищення ефективності використання трудових ресурсів у ТОВ «БАРКОР ОЙЛ». Зростання прибутковості на одного працівника, стабільність чисельності персоналу, зменшення боргового навантаження на одного працівника та збереження високого рівня активів є важливими чинниками для подальшого розвитку підприємства.

У подальшому компанії доцільно продовжувати політику підвищення кваліфікації працівників, впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси, автоматизацію управлінських функцій, що дозволить ще більше підвищити продуктивність праці. Важливо також систематично проводити моніторинг ефективності використання персоналу, впроваджуючи систему матеріального та нематеріального стимулювання для збереження та розвитку трудового потенціалу.

2.4 Аналіз фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси підприємства є основою для забезпечення його безперервної господарської діяльності, реалізації виробничих програм, розвитку інвестиційних проектів та покриття фінансових ризиків[13]. Аналіз фінансових ресурсів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» дає змогу оцінити динаміку активів, зобов'язань, структуру капіталу, ліквідність, фінансову стійкість і рентабельність підприємства у 2022–2024 рр.

Перш за все варто проаналізувати загальну динаміку активів підприємства, що відображено у Додатку А.

Аналіз даних свідчить, що вартість активів компанії протягом трьох років зросла на 20,63%, зокрема за рахунок збільшення оборотних активів. Найбільший приріст показали грошові кошти та їх еквіваленти (зростання на 125,23% у 2024 році порівняно з 2023 роком). Натомість дебіторська

заборгованість за продукцію зменшилася, що є позитивним фактором з точки зору управління ризиками ліквідності[44].

Власний капітал компанії постійно зростає, що свідчить про стабільний розвиток. За період з 2022 до 2024 року власний капітал збільшився на 14,73%. Поточні зобов'язання продемонстрували певну нестабільність, зокрема у 2023 році було зафіксовано їх різке зростання на 74,6%, однак у 2024 році відбулося зменшення на 16,65%, що покращило фінансову стійкість підприємства[45].

У 2022–2024 рр. спостерігається позитивна динаміка зростання чистого доходу і чистого прибутку. Чистий дохід за цей період зріс на 33,13%, а чистий прибуток – на 135,56%. Це свідчить про зростання ефективності діяльності підприємства[45].

Наступним етапом є аналіз структури активів і джерел фінансування (Додаток А).

За даними структури активів можна відзначити домінування оборотних активів у загальній структурі балансу, що характерно для підприємств торговельного та виробничого типу. У структурі джерел фінансування переважав власний капітал, що свідчить про високу автономію компанії та її фінансову незалежність.

Для оцінки здатності підприємства оперативно виконувати свої фінансові зобов'язання важливо проаналізувати показники ліквідності (Додаток А). Коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 році становив 5,53, що свідчить про високий рівень платоспроможності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який у 2024 році дорівнював 2,17, вказує на можливість компанії миттєво погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів[45].

Фінансова стійкість ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» залишалася відносно високою протягом аналізованого періоду. Коефіцієнт фінансової автономії у 2024 році становив 0,81, що є прийнятним показником. При цьому власні обігові кошти стабільно зростали, що свідчить про достатній рівень внутрішнього фінансування.

Варто зазначити певне уповільнення оборотності активів та запасів у 2024 році порівняно з 2023 роком, що вказує на деяке збільшення тривалості операційного циклу. Проте спостерігається покращення швидкості погашення дебіторської заборгованості, що є позитивною тенденцією.

У 2024 році рентабельність активів становила 6,13%, а рентабельність власного капіталу – 7,74%. Це вказує на зростання ефективності використання ресурсів. Зростання чистої маржі з 4,51% у 2023 році до 6,41% у 2024 році свідчить про підвищення прибутковості реалізованої продукції[46].

Таким чином, загальний аналіз фінансових ресурсів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» показує позитивну динаміку розвитку підприємства у 2022–2024 рр., стабільне зростання власного капіталу, підвищення прибутковості, високу ліквідність та прийнятний рівень фінансової стійкості. Разом з тим для подальшого зміцнення фінансового стану доцільно приділяти увагу зменшенню залежності від короткострокових кредиторських зобов'язань та підвищенню ефективності використання оборотних активів.

2.5 Комплексний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу

Комплексний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства передбачає всебічну оцінку рівня залучення та ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Метою даного аналізу є виявлення сильних та слабких сторін функціонування підприємства, визначення резервів підвищення його фінансово-господарської діяльності.

Ефективне використання ресурсного потенціалу безпосередньо залежить від динаміки основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Оцінимо зміни доходів, прибутку, активів, зобов'язань та чисельності персоналу за останні три роки.

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2024/2023, %	2024/2022, %
Доходи від реалізації, тис. грн	31 990,6	41 196,0	40 789,1	99,01	127,5
Чистий прибуток, тис. грн	1 082,7	1 849,8	2 474,3	133,76	228,55
Активи, тис. грн	35 072,4	40 840,0	41 742,9	102,21	119,01
Зобов'язання, тис. грн	5 256,6	9 175,5	7 612,2	83,0	144,8
Кількість співробітників	14	12	13	108,3	92,86

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

За період 2022–2024 років ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» демонструє позитивну тенденцію до зростання фінансових показників. Зростання доходу на 27,5% за два роки свідчить про стабільну активність підприємства на ринку, попри виклики воєнного часу та економічної нестабільності.

Найбільш вражаючим є приріст чистого прибутку на 228,55%, що свідчить про підвищення загальної ефективності господарської діяльності, зменшення витратної частини, а також більш ефективне використання ресурсів. Активи зросли на 19%, що відображає поступову інвестиційну активність компанії.

Зобов'язання зросли більш ніж на 40%, однак у 2024 році відбулося їх зменшення на 17% порівняно з 2023 роком, що свідчить про зниження боргового навантаження. Чисельність працівників скоротилася з 14 до 13, що свідчить про оптимізацію кадрового складу без негативного впливу на результати діяльності.

Рентабельність є одним із ключових показників ефективності використання ресурсного потенціалу, адже вона визначає, наскільки вигідно підприємство використовує свої активи та капітал.

Таблиця 2.2 – Показники рентабельності ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Зміна 2024/2022, %
Рентабельність активів, %	3,09	4,53	5,93	+2,84 п.п.
Рентабельність власного капіталу, %	3,49	6,08	7,43	+3,94 п.п.
Чиста рентабельність продажів, %	3,38	4,49	6,06	+2,68 п.п.

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

Показники рентабельності свідчать про суттєве зростання ефективності господарювання ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ». Рентабельність активів підвищилася майже вдвічі, що демонструє покращення здатності активів генерувати прибуток. Зростання рентабельності власного капіталу на 3,94 процентних пункти свідчить про зростаючу дохідність вкладеного капіталу. Також варто зазначити, що чиста рентабельність продажів збільшилася на понад 2,5 пункти, що вказує на ефективне управління витратами та зростання чистого прибутку від кожної гривні реалізації.

Наявність стійкої фінансової бази є запорукою стабільної роботи підприємства в умовах економічних потрясінь.

Таблиця 2.3 – Показники ліквідності та фінансової стійкості

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Норматив
Коефіцієнт поточної ліквідності	6,67	3,82	5,53	>2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,65	2,01	3,17	>1
Коефіцієнт автономії	0,85	0,78	0,81	>0,5

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

Всі коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» перевищують нормативні значення, що говорить про здатність підприємства оперативно реагувати на зовнішні виклики без критичної залежності від кредиторів. Після певного погіршення ліквідності у 2023 році у 2024 році спостерігається відновлення фінансової стійкості завдяки нарощуванню грошових коштів і скороченню боргового навантаження.

Трудові ресурси є основою розвитку підприємства, особливо у виробничій сфері.

Таблиця 2.4 – Показники продуктивності праці

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Дохід на одного працівника, тис. грн	2 285	3 433	3 138
Чистий прибуток на одного працівника, тис. грн	77,34	154,15	190,33

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

Зростання продуктивності праці є одним із найважливіших чинників посилення конкурентоспроможності підприємства. Чистий прибуток на одного працівника за два роки збільшився майже в 2,5 раза, що свідчить про більш ефективну організацію праці, автоматизацію виробничих процесів та зменшення впливу людського фактора на собівартість продукції.

Проаналізувавши реальний стан ефективності використання ресурсного потенціалу ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», можна стверджувати, що для подальшого розвитку необхідно наступні ввести зміни, які наведено на рисунку 2.4.

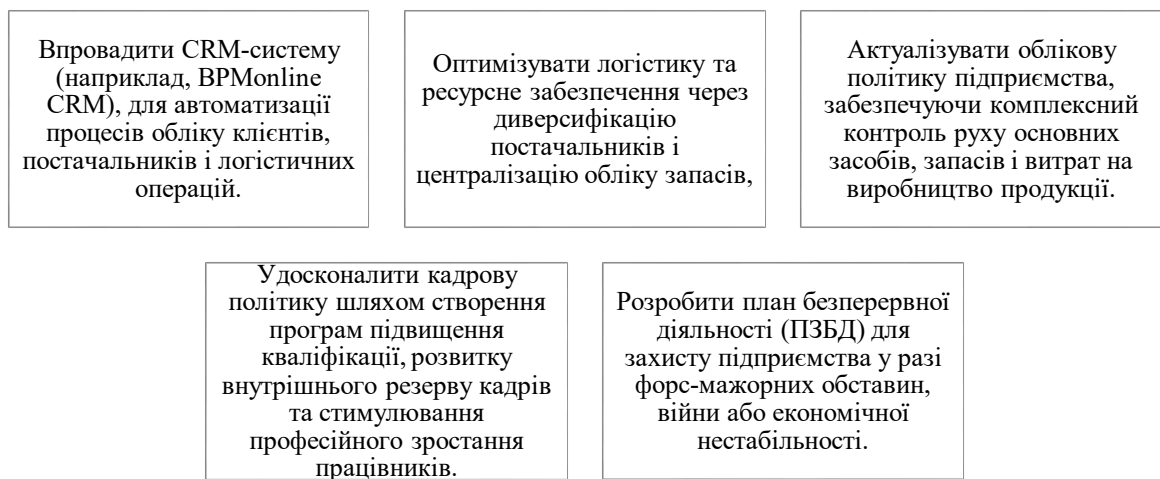

Рисунок 2.4— Рекомендації для покращення ефективності діяльності підприємства[48]

Таким чином, з рисунка 2.4 видно, що для успішного провадження діяльності підприємству потрібно звернути увагу на введення інновацій та змін в облікову політику. Суть інноваційних рішень полягає у застосування нових технологічних та інформаційних рішень.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»

3.1 Вдосконалення облікової системи ресурсного потенціалу

На сучасному етапі розвитку економіки ефективне функціонування промислових підприємств неможливе без надійної організації бухгалтерського обліку, який забезпечує повну, достовірну та своєчасну інформацію про стан та використання ресурсного потенціалу. Особливої актуальності набуває це питання в умовах цифрової трансформації, коли швидкість обробки даних, аналітика та оперативність управлінських рішень стають визначальними чинниками конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз стану обліку ресурсного потенціалу ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 роках дозволяє констатувати позитивні тенденції в розвитку підприємства, однак виявляє і ряд проблемних моментів, що потребують вдосконалення облікової системи.

Передусім варто зазначити, що на підприємстві здійснюється ведення обліку основних засобів, запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів відповідно до чинних вимог бухгалтерського обліку в Україні. Проте, аналіз динаміки балансових статей свідчить про необхідність покращення системи аналітичного обліку активів та ресурсів[11].

Так, протягом 2022–2024 років відбувалося зростання вартості активів: загальний баланс підприємства збільшився на 20,63%, що відображає позитивний результат господарської діяльності. Зокрема, істотно зросли грошові кошти (на 125,23%), що свідчить про накопичення фінансових ресурсів. Одночасно дебіторська заборгованість за аналізований період зменшилася на 35,19%, що вказує на посилення контролю за розрахунками з покупцями та підвищення фінансової дисципліни контрагентів[44].

Для обґрунтування необхідності вдосконалення обліку ресурсного потенціалу нижче проведено аналіз структури та динаміки активів підприємства.

Таблиця 3.1 – Динаміка активів ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 рр., тис. грн

Показник	2022	2023	2024	Абсолютний приріст 2024/2022	Темп росту, %
Основні засоби	30,9	59,1	41,8	+10,9	+35,3%
Запаси	15 880,4	16 610,3	18 028,7	+2 148,3	+13,53%
Дебіторська заборгованість	10 016,8	7 408,2	7 474,0	-2 542,8	-25,39%
Грошові кошти	7 372,8	7 372,8	16 605,8	+9 233,0	+125,23%
Баланс	35 071,1	40 840,0	42 306,9	+7 235,8	+20,63%

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

Значне зростання грошових коштів (більш ніж удвічі) вказує на накопичення фінансового потенціалу, що може бути використано для модернізації облікової системи та цифрової трансформації процесів.

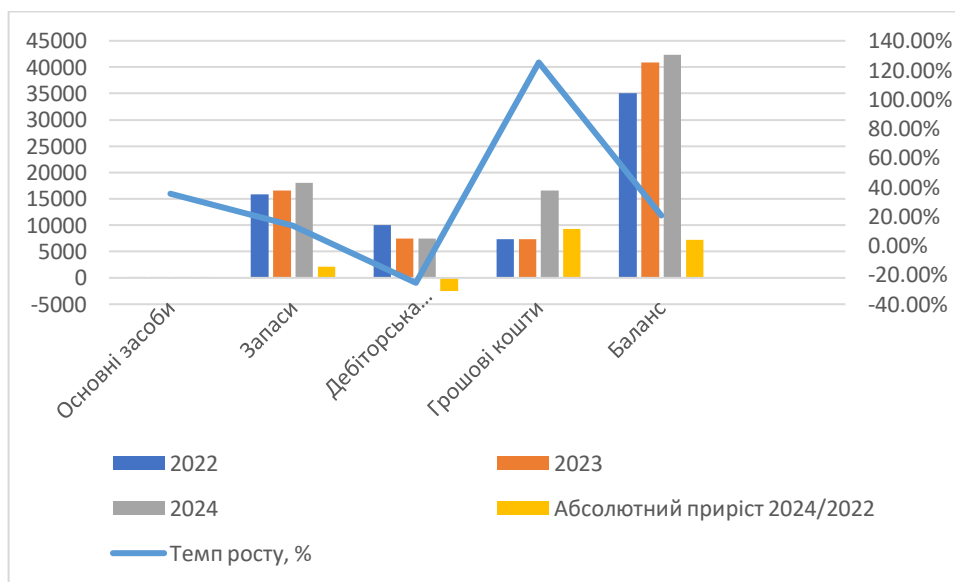

Рисунок 3.1–Динаміка активів підприємства за 2022-2024 роки[44;45;46]

Однак незважаючи на ці позитивні зміни, облік ресурсного потенціалу має ряд слабких місць, серед яких варто виділити недостатню деталізацію обліку витрат на придбання сировини та матеріалів, відсутність системного обліку витрат

при транспортуванні та зберіганні запасів, не завжди належний розподіл прямих та непрямих витрат у собівартості продукції.

Особливої уваги потребує облік виробничих запасів, які становлять значну частку в загальній структурі активів підприємства (понад 40%). Водночас облік запасів ведеться без чіткої класифікації за технологічними етапами виробництва та рівнем готовності до використання, що ускладнює аналіз обіговості запасів та планування їхнього поповнення.

Щодо обліку основних засобів, то за останні роки було зафіксовано як приріст їх вартості, так і часткове списання зносених об'єктів. Однак облік амортизації вимагає додаткової уваги, оскільки виявлено затримки у відображенні змін первісної вартості основних засобів після проведення модернізацій або часткових ремонтів, що призводить до викривлення реальної вартості активів у балансі.

В умовах цифрової трансформації обліку на підприємстві вже здійснюються окремі заходи автоматизації, проте інтеграція облікових систем є неповною. Бухгалтерська інформаційна система не повністю взаємодіє з CRM-системою компанії, що призводить до дублювання даних та зростання ризику помилок при формуванні фінансової звітності[1].

Важливо оцінити, наскільки стабільною є структура капіталу підприємства, адже це впливає на планування ресурсного обліку.

Таблиця 3.2 – Динаміка джерел фінансування ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 рр., тис. грн

Показник	2022	2023	2024	Абсолютний приріст 2024/2022	Темп росту, %
Власний капітал	29 815,8	31 664,5	34 206,9	+4 391,1	+14,73%
Поточні зобов'язання і забезпечення	5 255,3	9 175,5	7 647,6	+2 392,3	+45,52%
Баланс	35 071,1	40 840,0	42 306,9	+7 235,8	+20,63%

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

На рисунку 3.2 наведено динаміку показників джерел фінансування ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» у 2022–2024 рр.

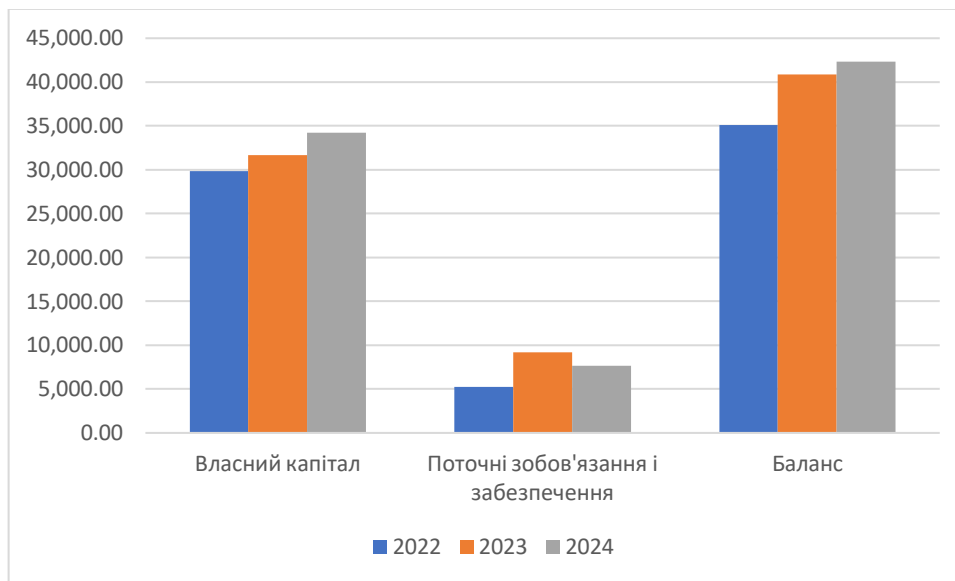

Рисунок 3.2–Динаміка структури фінансування[45]

Структура фінансування залишається переважно власною (більше 80% балансу), що свідчить про достатній рівень фінансової незалежності підприємства, однак зростання поточних зобов'язань вимагає посилення контролю їх обліку.

Крім того, відсутність єдиної бази даних для обліку господарських операцій створює додаткове навантаження на бухгалтерський персонал, особливо у періоди пікової активності (кінець кварталу, рік). Це також ускладнює проведення оперативного аналізу руху ресурсів, зокрема запасів та дебіторської заборгованості, що критично важливо для своєчасного прийняття управлінських рішень.

Ураховуючи виклики цифрової економіки, підприємству необхідно не лише підтримувати базовий рівень обліку, а й розвивати цифрову інфраструктуру бухгалтерської служби. Зокрема, впровадження хмарного обліку дозволить значно скоротити витрати на технічне забезпечення, забезпечити надійність збереження даних та розширити можливості аналітики[11].

З метою оптимізації обліку ресурсного потенціалу на ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» доцільно вжити наступні заходи, які наведено на рисунку 3.3.

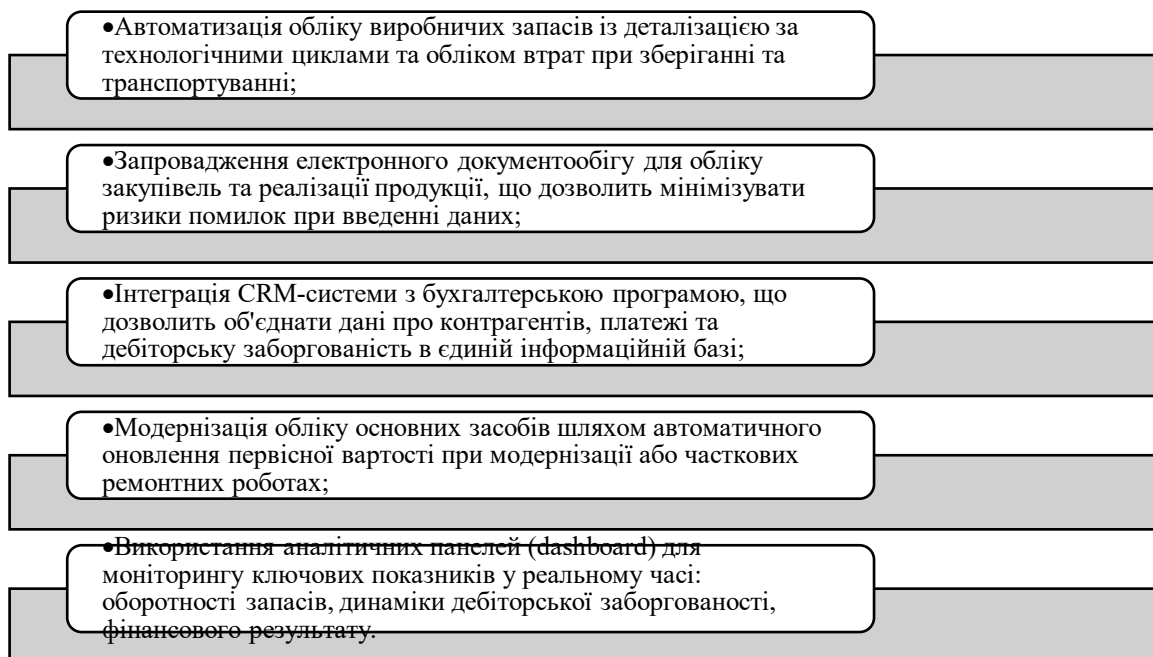

Рисунок 3.3—Шляхи оптимізації обліку ресурсного потенціалу[48]

Розширення цифрових можливостей бухгалтерської служби повинно супроводжуватися оновленням облікової політики підприємства, зокрема в частині:

- визнання доходів і витрат за принципом нарахування в реальному часі,
- обліку електронних документів,
- автоматичного формування резервів сумнівних боргів на основі аналітики CRM-системи,
- обліку змін вартості запасів за методами перерахунку на дату балансу.

Таким чином, сучасна бухгалтерська служба ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» має еволюціонувати в напрямі інтегрованої цифрової платформи управління фінансами, яка забезпечить оперативність, достовірність і аналітичну глибину облікової інформації, що стане основою для подальшого зростання ефективності підприємства

3.2 Оптимізація використання матеріальних ресурсів

На підставі проведеного аналізу та оцінки різних видів сталого розвитку підприємства ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» було встановлено, що основним фактором, який має особливий вплив на рівень ефективності діяльності підприємства, є проблема невідповідної якості логістичного менеджменту компанії та систематизації сировинного забезпечення, що пропонується усунути на основі диверсифікації постачальників у співпраці з ними на основі CRM-системи з метою забезпечення безперервного та вчасного постачання сировини. Дослідимо шляхи формування системи ресурсного забезпечення, метою яких є визначення найбільш раціональних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування об'єкта дослідження[14].

Характерною рисою формальної сторони господарської діяльності ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», обумовленої специфікою галузі функціонування, є оформлення та обробка великої кількості документів: заявок на виробництво та відвантаження, договорів, товарно-транспортних накладних та ін, що утворюють інформаційні потоки компанії, при цьому обсяг документообігу знаходиться у прямій залежності від кількості клієнтів та контрагентів, показників товарообігу, характеристик перевезень та транспортних засобів.

Перелічені фактори в сукупності з особливостями організаційної структури та бізнес-процесів підприємства зумовили складність та ієрархічність його логістичної інформаційної системи, що складається з 4 рівнів (рис.3.4):

- операційна діяльність;
- оперативне планування та контроль;
- тактичне планування;
- стратегічне планування.

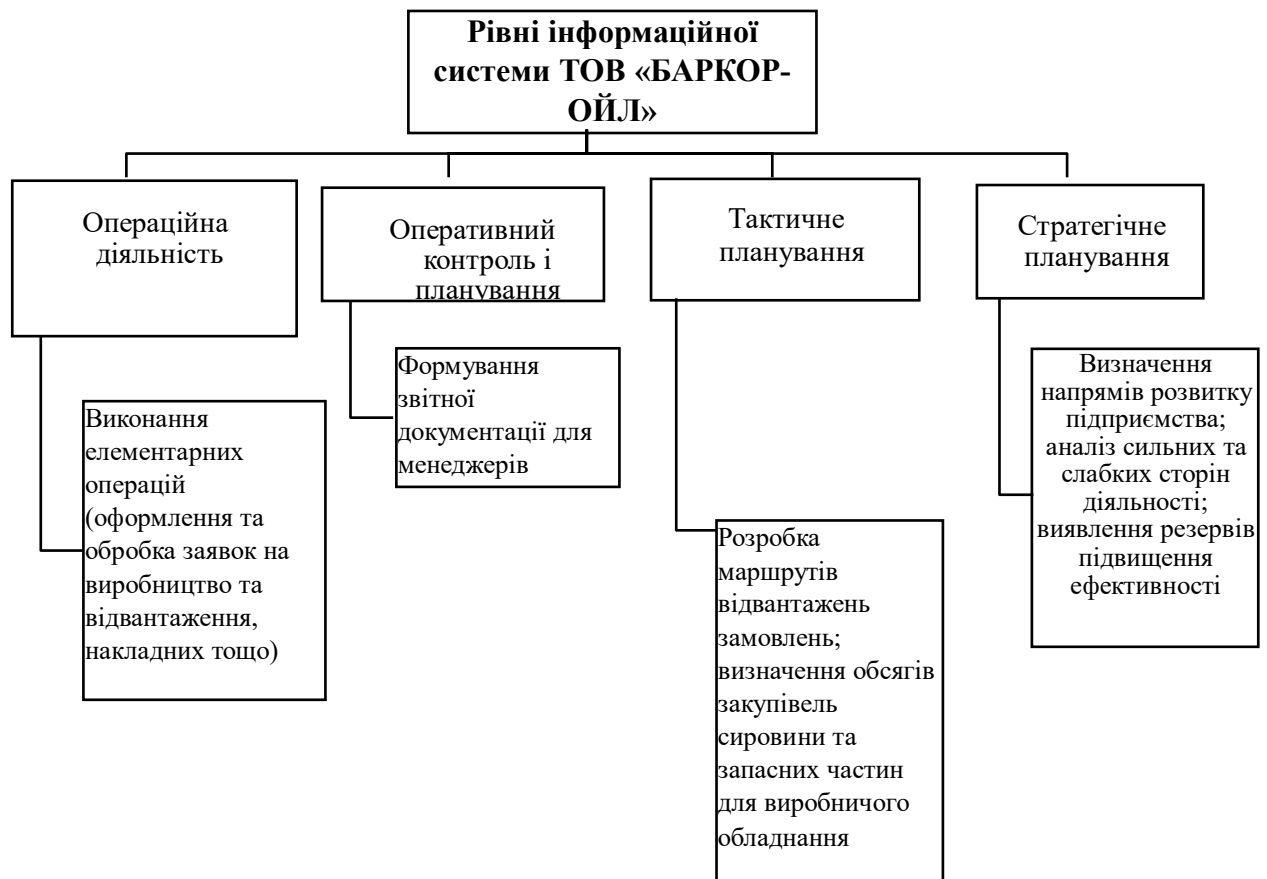

Рис. 3.4 – Рівні інформаційної системи ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ»[19]

Багаторівневий характер логістичної інформаційної системи ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» на наш погляд робить необхідним докладне дослідження руху інформаційних потоків на даному підприємстві.

Початком процесу надання послуг є формування заявок на відвантаження товару, які можуть надходити до інформаційної системи двома способами:

- у ручному режимі;
- в автоматичному режимі (з веб-сайту компанії).

Форма заявки, як правило, містить відомості кількість бажаної продукції, дату та час доставки, адресат та ін., на підставі чого здійснюється проектування маршрутів та виписування товару зі складу.

Таким чином, дані обліку операційної діяльності формуються на підставі первинних документів (заявки на відвантаження, дорожні листи, прибуткові та видаткові накладні), відомостей, що автоматично надійшли з веб-сайту компанії, а також даних системи моніторингу. Подана інформація є базою для формування

звітності на рівні оперативного контролю та планування, що містить аналіз та оцінку виконання робіт за певний період. В результаті на підставі отриманих відомостей керівництвом підприємства аналізуються сильні та слабкі сторони діяльності, досліджуються можливості та напрямки розвитку компанії, резерви підвищення ефективності.

Як показує практика, рівень та якість організації виробництва та логістичної інформаційної складової функціонування має важливе значення для ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», у зв'язку з чим облік усіх даних, що надходять і характеризують основний вид діяльності підприємства – виробництво антикорозійних засобів, високотехнологічних МОР, емульсолів, миючих засобів та іншої продукції, на нашу думку, повинен здійснюватися в єдиній інформаційній системі з метою забезпечення найбільш точного планування, поточного контролю та ефективного управління ресурсами організації та покращення основних економічних показників діяльності підприємства в цілому[44].

Для вирішення зазначених вище завдань, на наш погляд, доцільно створити єдину базу даних («сховище»), що містить інформацію про логістичні операції компанії за тривалий період. Іншими словами, в умовах одночасного використання на підприємстві різних інформаційних систем (бухгалтерська, складська, кадрова, моніторингова тощо) особливе значення має інтеграція інформаційних потоків для одержання комплексної характеристики діяльності організації, визначення проблемних зон та виявлення наявних напрямів підвищення ефективності функціонування.

Таким чином, як заходи з автоматизації бізнес-процесів підприємства та створення інтегрованої бази даних про реалізовані операції за тривалий період, вважаємо, можливе впровадження інформаційної системи BPMonline CRM, заснованої на об'єднанні можливостей системи управління бізнес-процесами (BPM) та системи управління взаєминами із клієнтами (CRM). Функціональні можливості BPMonline CRM представлені рис. 3.5.

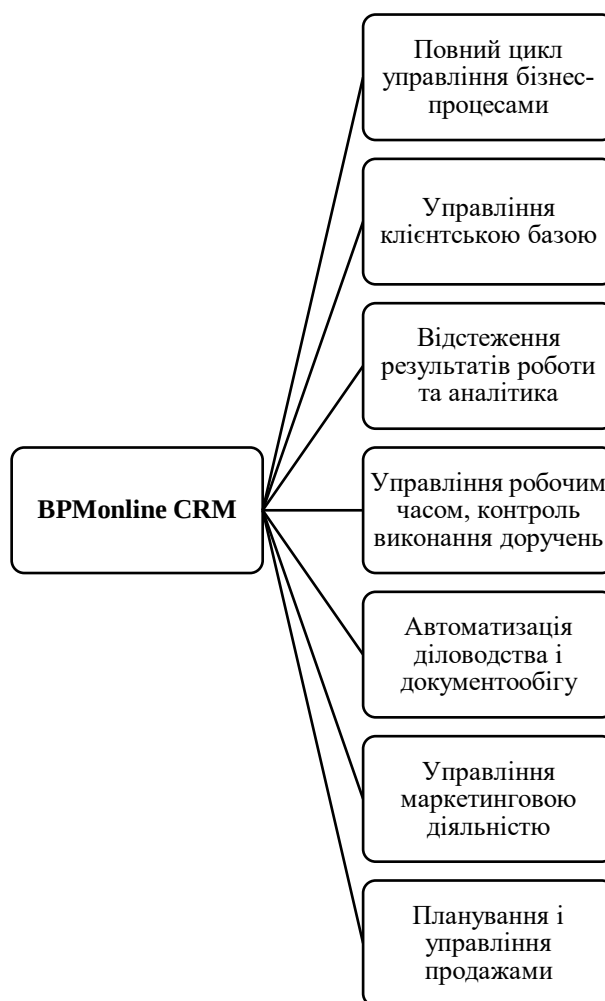

Рисунок 3.5 – Функціональні можливості BPMonline CRM[12]

Пропонована до впровадження інформаційна система заснована на новітньому світовому стандарті опису бізнес-процесів BPMN, що обумовлює комплекс завдань, які вирішуються.

На підставі аналізу функціональних можливостей BPMonline CRM та розв'язуваних нею завдань можна зробити висновок, що дана система є фактором, що сприяє вирішенню виявлених у ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» проблем – неефективність логістичної інформаційної системи та низька якість прийнятих управлінських рішень.

Поряд з усуненням недоліків логістичної інформаційної системи, вимагає вирішення проблема відсутності системи управління виробничими та логістичними витратами ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», що набуває особливе значення з урахуванням специфіки діяльності об'єкта дослідження.

Ефективний інструмент формалізації управління логістичними витратами можна застосувати розробку відповідної моделі, практичне застосування якої значно спростить аналізований процес і позитивно вплине на якість прийнятих управлінських рішень[21].

Початковим етапом, як правило, є визначення мети управління логістичними витратами, що містить результат, на який спрямований процес, який розглядається (зниження рівня витрат; досягнення більшого ступеня контролю на їх формуванням; оцінка результатів функціонування логістичної системи). Потім підрозділи підприємства, що є центрами формування логістичних витрат, становлять план логістичних витрат на певний період з деталізацією по кожному реалізованому процесу більш точного визначення необхідних показників і, згодом, відхилень від них отриманих значень.

Для більш якісного здійснення функцій управління логістичними витратами та отримання повної інформації про формування наступним кроком стає створення робочої групи фахівців із представників функціональних підрозділів підприємства, які безпосередньо впливають на об'єм виробничих і логістичних витрат. Далі доцільно розробити стратегію управління виробничими і логістичними витратами, яка не суперечить загальній стратегії підприємства. Слід зазначити, що ці заходи є етапи стратегічного управління виробничими і логістичними затратами[39].

На підставі узагальнення отриманої від функціональних підрозділів інформації здійснюється облік виробничих і логістичних витрат відповідно до вимог системності (як за функціональними областями логістики, так і за виконуваними процесами), структурованості (виділення груп найбільш значущих витрат та встановлення їх взаємозв'язків та взаємовпливу) та динамічності (можливості зміни величини витрат із зазначенням причин відхилення від запланованих показників). На наступному етапі відбувається ідентифікація виробничих і логістичних витрат (визначення джерела їх виникнення та величини). При визначенні величини витрат необхідно здійснювати контроль за їх відповідністю запланованим показникам за

допомогою реалізації регулярного моніторингу потенційних джерел виникнення, індивідуального підходу до обробки інформації залежно від виду логістичних витрат (табл. 3.3), комплексної оцінки логістичної системи підприємства та гнучкості прийняття управлінських рішень можливу зміну величини виробничих та логістичних витрат під впливом різних факторів[24].

При отриманні результатів порівняння фактичних показників із запланованими слід проаналізувати динаміку досліджуваних витрат, визначити центри їх концентрації та виявити особливо значущі види, потім – виявити фактори, які безпосередньо впливають на величину витрат, після чого доцільно підготувати перелік заходів щодо зниження рівня зазначених витрат, кожне з яких має бути економічно обґрунтовано та адаптовано до діяльності об'єкта дослідження.

Таблиця 3.3 - Класифікація логістичних витрат

№ з/п	Назва витрат	Зміст витрат
1	Витрати на закупку сировини та запчастин для виробництва	Витрати на закупку сировини та запчастин для виробництва
2	Витрати на транспортування	Витрати на доставку сировини, матеріалів та запчастин від постачальників; витрати на відвантаження продукції покупцям.
3	Витрати на склад	Витрати, пов'язані зі збереженням продукції на складі
4	Витрати, пов'язані з управлінням логістичною системою, зокрема управління запасами	витрати на заробітну плату персоналу; витрати на маркетинг; витрати на інформаційні ресурси та ін.
5	Витрати, пов'язані з втратами	витрати, пов'язані з виявленням та виправленням браку, вартість невикористаного шлюбу.

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[44;45;46]

У разі відсутності змін величини витрат після реалізації обраного заходу слід провести аналіз стратегії управління витратами щодо її ефективності з метою внесення певних коригувань.

Таким чином, впровадження запропонованої моделі у діяльності ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», на наш погляд, дозволить покращити якість управління

витратами підприємства, що в сукупності із застосуванням інформаційної системи BPMonline CRM сприятиме усуненню виявлених раніше проблем логістичного менеджменту підприємства та зумовить підвищення ефективності функціонування компанії в цілому. Реалізація функцій контролю, аналізу, регулювання (оптимізації) разом становить оперативний рівень управління витратами.

Нині стабільне функціонування підприємств ґрунтується на стратегічних цілях забезпечення сталого розвитку, оскільки світовий ринок надає несприятливий вплив на діяльність підприємств за рахунок посилення конкурентної боротьби, зниження споживчого попиту через економічну кризу, розширення процесів глобалізації. У зв'язку з цим питання формування та реалізації Цілей сталого розвитку є мало прогнозованим, оскільки завжди існує ризик виникнення дестабілізуючої ситуації[24].

Метою запобігання негативного впливу з боку зовнішнього середовища, а також підвищення ефективності функціонування підприємства необхідно періодично проводити оцінку рівня сталого розвитку. Пропонується план забезпечення безперервної діяльності в умовах пандемії та війни РФ проти України розбити на 6 основних послідовних етапів, що відображені на рис. 3.6.

Рисунок 3.6 – Етапність плану забезпечення безперервної діяльності в умовах пандемії та війни[12]

Для забезпечення плану забезпечення безперервної діяльності в умовах пандемії та війни (далі – ПЗБД) на підприємстві повинна бути створена спеціальна робоча група, до складу якої повинен входити менеджмент вищої та середньої ланки, що в рамках своїх компетенцій приймаю участь в плануванні та забезпеченні дотримання ПЗБД в підрозділах. На кожному етапі назначаються відповідальні з даної робочої групи.

Для підприємства є п'ять основних можливостей, які вже з'явилися, або з'являться у найближчі декілька років у підприємства завдяки пандемії та її впливу на світові процеси:

- збільшення долі ринку (завдяки тому що ринок антикорозійних засобів, присадок та іншої продукції підприємства зростає, а деякі конкуренти стикаються із проблемами у логістиці та кадрах);
- оптимізація діяльності підприємства і витрат;
- розвиток продуктового портфелю і диверсифікація бізнесу за рахунок виробництва нових для компанії продуктивних груп із підвищеними попитом. Наприклад, доцільно систематично проводити ребрейдинг продукції.
- підвищення кваліфікації персоналу і розвиток його компетенцій, нарощування кадрового резерву[48].

Отже, управлінські рішення акумулюють у собі весь комплекс розумових, організаційних, технічних, тактичних, юридичних та ін. операцій. Вони відображають та закріплюють не тільки державну волю, але й результат її засвоєння, відповідність політичним, правовим та моральним засадам і принципам як самих органів, так і тому соціальному середовищу, в якому вони підготовлюються, приймаються та реалізуються. Розглянувши систему ресурсного забезпечення, проведемо оцінювання її ефективності.

3.3 Підвищення продуктивності праці та кадрової політики

Критичним фактором результативності роботи з персоналом на підприємстві стала робота кадрової служби. Її основний недолік – робота по–старому, коли відділ кадрів займався в основному реєстрацією трудових відносин.

Кадрова служба не виконує численних функцій і в силу цього її робота не відповідає потребам нових економічних відносин. Крім того, значення кадрової служби недооцінюється. Перебудову роботи кадрової служби слід розпочати зі складання перспективного плану розвитку кадрової служби.

Для цього корисно спочатку сформулювати три питання. Фактично цю роботу можна представити у виді методик чи визначених цілеспрямованих дій[47].

1. Обумовити економічне становище організації на даний момент (погіршилося чи покращилося);

- а) які сильні сторони положення організації;
- б) у чому слабкі сторони організації;
- в) яке положення організації щодо конкурентів у її галузі;
- г) проаналізувати аудиторський звіт організації.

2. Обумовити положення відділу кадрів (погіршилося чи покращилося):

- а) яка місія служби;
- б) як працює відділ — по–старому, використовуючи змішану форму, чи по–новому.

3. Обумовити, який вплив кадрової служби на економічні показники організації:

- а) якщо положення організації погіршилося, наскільки це погіршення обумовлене роботою кадрової служби (наприклад, служба не виконувала якісь функції, і через цього працівники організації не змогли справитися з її новими задачами);

б) якщо працівники організації не змогли вирішити поставлені перед ними задачі, те чим це було викликано.

4. Чи використовували кадри усі свої можливості, надані законом, включаючи можливість активної підприємницької діяльності по різних напрямках, у тому числі і нетрадиційним для даної організації, що не відповідають основним функціям даного підприємства.

Відповідний аналіз варто проводити виходячи з наступних основних положень, що визначають місце організації в сучасній ринковій економіці. Головна задача будь-якої комерційної організації — це одержання прибутку. Рішення цієї задачі досягається шляхом активної і досить гнучкої підприємницької діяльності. Суть цієї діяльності полягає в тому, що підприємство постійно шукає нові напрямки, що дають прибуток [47].

Це означає, що якщо основна діяльність підприємства не приносить прибутку, то в нього два шляхи — чи знайти нові напрямки діяльності, чи загинути.

Одним із критичних факторів ефективності діяльності ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» є організація роботи з персоналом. Проведений аналіз засвідчив, що на сьогодні кадрова служба підприємства функціонує за застарілими підходами, зосереджуючись переважно на веденні обліку трудових договорів та оформленні кадрової документації. Така модель діяльності не відповідає вимогам сучасної ринкової економіки та суттєво обмежує потенціал підприємства в питаннях управління людськими ресурсами.

З урахуванням змін економічного середовища, необхідність реформування кадрової політики на підприємстві є об'єктивною. Це потребує розробки перспективного плану розвитку кадрової служби, який має базуватися на всебічному аналізі економічного становища підприємства, стану роботи кадрової служби та їх впливу на загальні результати господарської діяльності[48].

Економічний стан підприємства за 2022–2024 роки демонструє позитивну динаміку. Зокрема, спостерігається стабільне зростання виручки, що в

середньому складає 14–16% щорічно, при одночасному зменшенні витратоємності виробництва. Показники рентабельності продажів та активів свідчать про поступове підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу. Порівняно з основними конкурентами, ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» займає міцні позиції в галузі виробництва антикорозійних засобів, що підтверджується також даними аудиторських звітів.

Водночас було виявлено низку проблем, зокрема високу частку витрат на забезпечення виробництва сировиною та недостатню гнучкість управління персоналом, що негативно впливає на адаптивність підприємства до ринкових змін.

З огляду на проведений аналіз, удосконалення кадрової роботи має здійснюватися за наступними напрямками.

Формування кадрової стратегії як складової загальної стратегії розвитку підприємства, що передбачатиме планування чисельності персоналу, потреб у кваліфікації та розробку системи професійного розвитку працівників.

Оптимізація обліку персоналу та заробітної плати через впровадження автоматизованих інформаційних систем обліку кадрів та електронного документообігу (наприклад, за допомогою інтеграції модулів обліку заробітної плати та кадрів до бухгалтерських систем).

Запровадження сучасних методів підбору персоналу із використанням спеціалізованих тестів, компетентнісних інтерв'ю та оцінки психологічної сумісності кандидатів із корпоративною культурою підприємства.

Розвиток системи адаптації нових працівників через запровадження програм наставництва, ознайомчих тренінгів та планів індивідуального розвитку.

Організація безперервного професійного навчання на базі співпраці з професійними навчальними закладами та впровадження внутрішніх навчальних програм.

Мотивація персоналу через удосконалення системи матеріального й нематеріального стимулювання, впровадження бонусних систем за досягнення ключових показників ефективності.

Розвиток корпоративної культури через регулярні комунікаційні заходи, командоутворення та підтримку внутрішніх ініціатив.

Рисунок 3.7–Підвищення продуктивності праці та кадрової політики[47]

Робота кадрової служби залишається на стадії документального супроводу, без активної участі в стратегічному плануванні розвитку персоналу. Місія кадрової служби зведена до адміністративних функцій, що є серйозним бар'єром для підвищення продуктивності праці[47].

З огляду на сучасні вимоги до управління людськими ресурсами, кадрова служба має працювати в інтегрованій моделі, яка включає управління кар'єрою працівників, планування потреб у персоналі, оцінку результативності праці, мотивацію та навчання персоналу.

Поточна ситуація із кадровою службою справляє безпосередній вплив на економічні результати підприємства. Низький рівень адаптації працівників до нових завдань, відсутність системи безперервного професійного розвитку та плинність кадрів призводять до зростання витрат на підготовку персоналу, збільшення непродуктивних витрат часу, що в кінцевому підсумку знижує рентабельність підприємства.

Фактично кадрова служба не використовує надані законодавством можливості щодо активної участі у підприємницькій діяльності підприємства шляхом розвитку нових форм мотивації, підтримки внутрішнього підприємництва серед працівників або залучення до інноваційної діяльності.

Таким чином, кадрова політика ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» потребує комплексної трансформації, спрямованої на перехід від адміністративної моделі кадрової роботи до стратегічної моделі управління людськими ресурсами. Бухгалтерський облік, у свою чергу, повинен відображати ці зміни шляхом удосконалення облікової політики у сфері оплати праці, аналітичного обліку персоналу, обліку витрат на підвищення кваліфікації та адаптацію персоналу.

Тільки за умови системного підходу до управління персоналом та забезпечення тісної інтеграції кадрової служби в загальну систему управління підприємством можна досягти сталого розвитку, підвищення продуктивності праці та зміцнення конкурентоспроможності ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» на ринку.

3.4 Оптимізація фінансового менеджменту підприємства

Ефективний фінансовий менеджмент є ключовим чинником забезпечення стабільного функціонування та довгострокового розвитку підприємства. Для ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», що працює у сфері виробництва антикорозійних засобів, високотехнологічних МОР, миючих засобів та супутньої продукції, оптимізація фінансового менеджменту є не лише актуальним завданням, а й стратегічним напрямом підвищення загальної конкурентоспроможності.

Мови цифрової трансформації сьогодні ставлять перед підприємствами нові виклики, водночас відкриваючи широкі можливості для вдосконалення фінансового менеджменту, обліку та ресурсного забезпечення. Для ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», яке працює у висококонкурентному середовищі ринку антикорозійних матеріалів і мийних засобів, особливо актуальним є питання ефективної організації фінансових та обліково-аналітичних процесів.

На основі проведеного аналізу встановлено, що у 2022–2024 рр. підприємство демонструвало поступове зростання основних фінансових показників: зокрема, чистий прибуток зріс із 1 082,7 тис. грн у 2022 р. до 2 474,3 тис. грн у 2024 р., тобто більш ніж у 2 рази. Однак детальна оцінка ефективності використання активів, рентабельності, ліквідності та ресурсного потенціалу виявила низку вузьких місць, які потребують фінансового вдосконалення.

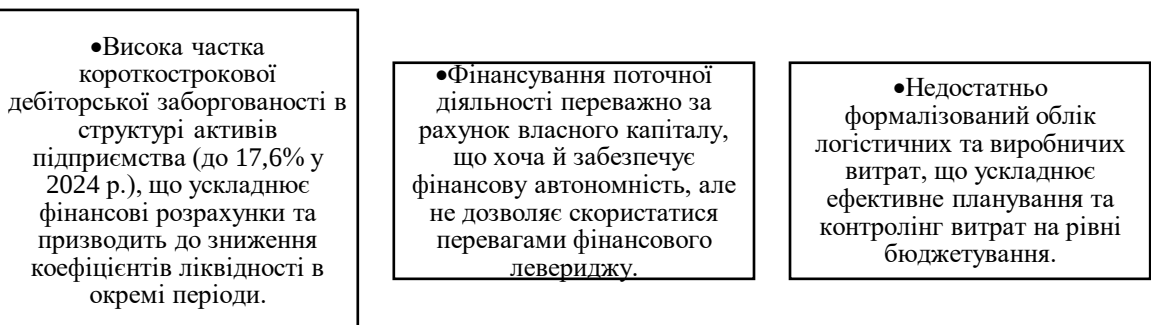

Рисунок 3.8–Недоліки фінансового менеджменту[44]

Враховуючи ці аспекти, пропонується комплекс заходів щодо оптимізації фінансового менеджменту, які охоплюють ключові напрями, котрі детально описано в додатку В.

Комплексна оптимізація фінансового менеджменту ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» повинна базуватися на інтеграції інформаційних систем, удосконаленні логістики, деталізації облікової політики, підвищенні ефективності витрат та посиленні кадрової стратегії. Застосування вищенаведених заходів сприятиме не лише покращенню фінансової стабільності підприємства, але й його стійкості до зовнішніх викликів, здатності масштабуватися, а також – досягненню сталого розвитку в умовах ринку.

3.5 Оцінка ефективності запропонованих заходів

Під CRM (англ. Customer Relationship Management) розуміють поняття, що охоплює концепції, котрі використовуються компаніями для управління взаємовідносинами зі споживачами, включаючи збір, зберігання й аналіз інформації про споживачів, постачальників, партнерів та інформації про взаємовідносини з ними. Існує безліч різних CRM систем, які мають майже тотожні функції. Слід звернути увагу на той факт, що найперші CRM системи простіші по своєму функціоналу, оскільки ці системи постійно удосконалюються з розвитком науково-технічного прогресу. Отже, оцінемо доцільність впровадження зазначеної системи на підприємстві «БАРКОР-ОЙЛ».

Впровадження інформаційної системи BPMonline CRM (річна передплата) передбачає оплату:

- послуг з підтримки експлуатації;
- послуг із введення в експлуатацію;
- послуг з навчання персоналу;
- послуг з доопрацювання та розвитку системи.

Таким чином, вартість придбання запропонованої інформаційної системи є сумою таких витрат:

1) вартість програмного забезпечення BPMonline CRM – 120000 грн.;

2) Монтаж мережі – 60 000 грн.;

3) послуги з супроводу ІС BPMonline CRM (витрати на витратні матеріали, ремонт і переустановку елементів, що вийшли з ладу в процесі експлуатації) – 72 000 грн. (табл. 3.4). Вартість супроводження ділиться однаковими платежами, як щомісячна оплата за обслуговування у розмірі 6000 грн., вона прямо пропорційно залежить від кількості підключених працівників до програми.

Таблиця 3.4 – Витрати на впровадження CRM

№ з/п	Витрати на впровадження	Сума витрат, грн
1	Вартість програмного забезпечення BPMonline CRM	120000
2	Монтаж мережі	60 000
3	Послуги з супроводу	72 000
	Всього	252 000

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел [12]

Згідно з даними таблиці 3.4, загальна сума необхідних витрат із впровадження запропонованих заходів становитиме 252,0 тис. грн., що планується впровадити за рахунок прибутку підприємства.

Для розуміння доцільності проєкту необхідно визначити основні показники впливу. У таблиці 3.5 буде детально описано, як вплине придбання та встановлення ІВ BPMonline CRM на трудомісткість процесу управління логістичними операціями на прикладі підготовки зведеного звіту по клієнтам ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».

Також, необхідно провести розрахунок показників економічної ефективності з впровадженням BPMonline CRM на прикладі ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» з урахуванням, що встановлення BPMonline CRM передбачається на робочі місця 10 працівників менеджерського відділу підприємства.

Таблиця 3.5 - Витрати праці спеціаліста на підготовку зведеного звіту по клієнтам до та після впровадження BPMonline CRM

Дія	Тривалість, хв		Зміни, %
	до впровадження CRM	після впровадження CRM	
Пошук джерел та збирання необхідних відомостей	186	173	-7,4
Ведення даних	255	255	-
Обробка введеної інформації	455	431	-5,5
Розрахунок необхідних показників	911	824	-10,6
Оформлення результатів аналізу та затвердження звіту	314	309	- 1,6
Всього			-5,0

Джерело: побудовано автором за інформацією з джерел[12]

Таким чином, внаслідок встановлення BPMonline CRM на 5% знижується трудомісткість виконання аналітичних операцій.

Річний економічний ефект знайдемо, враховуючи, що одноразові витрати на придбання, монтаж та встановлення BPMonline CRM становлять $120 + 60 = 180$ тис. грн, а термін експлуатації подібних інформаційних систем становить у середньому три роки. Також доцільно розрахувати термін окупності впровадження BPMonline CRM за формулою (3.1):

$$\text{Ток} = \frac{B_{\text{вп}}}{E_{\text{ур}}} \quad (3.1), \text{ де}$$

Ток – термін окупності

B_{вп} – витрати впровадження

E_{ур} – умовно-річна економія

Отже, термін окупності складе:

$$\text{Ток} = \frac{180,0}{8933,0} = 0,02 \text{ роки} = 7 \text{ днів}$$

Слід зазначити, що пропозиція з розробки та впровадження моделі управління логістичними витратами компанії не вимагатиме додаткових витрат ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ», оскільки його здійснення засноване на реалізації проекту з придбання та встановлення ІС ВРМonline CRM, що забезпечує мінімальну трудомісткість виконання відповідних операцій.

Таким чином, в результаті реалізації запропонованих заходів відбудеться зниження трудомісткості працівників ТОВ «БАРКО-ОЙЛ» на 5%, а також загальний приріст продуктивності праці по підприємству складе 0,041%, загальна економія – 9 133,0 тис.грн., умовно-річна економія – 8933,0 тис. грн., Річний економічний ефект – 8 258,00 тис.грн., а період окупності – 7 днів, що свідчить про доцільність впровадження ІС ВРМonline CRM у процес управління логістичними операціями Товариства та підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому, отже, мету роботи досягнуто за рахунок вирішення поставлених завдань.

Сучасні фінансові стратегії як свою основу використовують фактор глибокого проникнення у суть умов, у яких працює певна сфера економіки. Це сприяє виникненню різноманітних проектів розвитку, які надалі забезпечать належний рівень виживання компанії та можливість їй вийти на добрі економічні результати.

Враховуючи фінансову нестабільність і непостійність економічного розвитку країни, необхідно зазначити, що фінансові ризики, що приймаються підприємствами, відрізняються великою різноманітністю і досить високим рівнем у порівнянні з рівнем у підприємств, що працюють у країнах з розвиненою ринковою економікою.

Таким чином, аналізуючи дані досліджуваного підприємства, необхідно активізувати процес підвищення управління фінансами підприємства за рахунок певних стратегічних методів управління. На даний момент це не лише розробка нових методичних підходів, а й зміна системи вже наявних фінансових рішень на підприємстві та їхня модернізація з найменшим ризиком у майбутньому.

Одним із засобів модернізації підприємства є впровадження CRM-системи. Запропонована у роботі інформаційна система з недоліків має лише високу ціну впровадження і обслуговування та відсутність безкоштовних оновлень, однак враховуючи дані її окупності, це того варто.

ВИСНОВКИ

ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» — це сучасне підприємство, що працює на ринку постачання нафтопродуктів та супутніх послуг. Незважаючи на складні умови зовнішнього середовища, компанії вдається підтримувати стабільний розвиток завдяки грамотній організації ресурсного забезпечення, орієнтації на потреби ринку та прагненню до оптимізації бізнес-процесів. Структура підприємства включає адміністративний персонал, логістичні служби, складське господарство та відділ продажів, що дозволяє забезпечувати безперервність операційної діяльності.

Під час дослідження було встановлено, що ресурсний потенціал ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» охоплює матеріальні, трудові та фінансові ресурси, органічно взаємопов'язані між собою. Облік ресурсів здійснюється із дотриманням національних стандартів бухгалтерського обліку, однак на окремих етапах виявлено недосконалості в аналітичності облікової інформації, що ускладнює оперативне прийняття управлінських рішень.

Проведений аналіз показав, що у 2022–2024 роках підприємству вдалося досягти певних позитивних змін:

- Чистий дохід зріс на 23,4 %, що свідчить про збільшення обсягів реалізації продукції.
- Валовий прибуток підприємства зріс на 21,2 %, що є результатом покращення контролю за собівартістю.
- Рентабельність продажів підвищилася з 28,3 % у 2022 році до 30,2 % у 2024 році, що підтверджує зростання фінансової ефективності.
- Оборотність активів покращилася, що говорить про більш раціональне використання ресурсів.

Разом із тим, аналіз виявив і низку проблемних моментів:

- Ріст дебіторської заборгованості на 12 % створює ризики зниження ліквідності.

- Оборотність запасів залишилася на невисокому рівні (2,1 оберти на рік), що може свідчити про нераціональне управління складськими запасами.

- Спостерігається певне зростання плинності кадрів, що вимагає вдосконалення кадрової політики.

З огляду на виявлені проблеми, у роботі запропоновано конкретні напрями удосконалення:

- Запровадження сучасних облікових програм для поліпшення точності та оперативності обліку ресурсів.

- Оптимізація складських запасів і запровадження системи управління залишками за принципом Just in Time.

- Підвищення рівня мотивації персоналу через запровадження програм розвитку та внутрішніх навчань.

- Посилення роботи із дебіторами з метою зниження рівня простроченої заборгованості.

У підсумку можна стверджувати, що ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» має досить міцний ресурсний потенціал, проте ефективність його використання потребує подальшого вдосконалення. Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству не лише зменшити операційні ризики, а й зміцнити свої позиції на ринку, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Подальші дослідження доцільно орієнтувати на поглиблений аналіз впливу цифрових технологій на ефективність управління ресурсами підприємства в умовах постійних змін ринкового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Smolych D., Timoshuk I. ENTERPRISE RESOURCES POTENTIAL: THE ESSENCE OF THE COMPONENTS AND THE MODEL OF MANAGEMENT IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS. *Economic scope*. 2020. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-14> (date of access: 10.05.2025).
2. Абдуллаєва А. Є. Формування організаційно-економічного механізму управління фінансовими ресурсами підприємства : дис. ... канд. екон. наук. Хмельницький, 2018. 244 с.
3. Аранчій В. І., Зоря О. П. Фінансова стратегія у системі управління підприємством. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 156–159.
4. Арєф'єва О. В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 7 (85). С. 71-76.
5. Артёмова А. В., Артёмов І. В. Процедура оцінювання ресурсного потенціалу підприємства. *Системи обробки інформації*. 2016. Вип. 7 (144). С. 165–170.
6. Аудиторська перевірка матеріальних запасів, відображених у звітності. URL: <https://audit-invest.com.ua/ua/audit-inventory> (дата звернення: 07.05.2025).
7. Баган Н. В. Напрями підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. Том 6. 2021. № 3. С. 190 – 196.
8. Богацька Н. М., Хачатрян В. В. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Вісник Мукачівського державного університету*. 2016. № 3. С. 134–139.
9. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 778–783.
10. Воронкова А. Е. Потенціал підприємства як основа його довгострокового розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 4 (94). С. 77-

11. Волкова, Н.І. і Павленко, О. 2025. Концептуальні підходи щодо удосконалення управління ресурсним потенціалом в умовах фінансової нестабільності. *Економіка і організація управління*. (Січ 2025), 44-52. DOI:<https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.3.5>.
12. Впровадження CRM під ключ. *PROCRM - Інтегратор CRM/ERP | Ваш партнер по систематизації бізнесу*. URL: https://procrm.ua/services/integration-crm-land?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=group_crm&utm_term=впровадження%20crm&gad_source=1&gad_campaignid=21696166030&gbraid=0AAAAAC_eQB7npeun1HlTjT9lCaDWUeaJh&gclid=Cj0KCQjwlYHBBhD9ARIsALRu09oGd6uKGDVXTe_cRpp4JWS_IYZOv2UBZtQAnTBA8j_KMABW9TBiFKgaAn7TEALw_wcB (дата звернення: 11.05.2025).
13. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7> (дата звернення: 09.03.2025).
14. Задорожний, З., Муравський, В., Семанюк, В., & Гуменна-Дерій, М. (2022). ГЛОБАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(44), 63–71. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3765>(дата звернення: 19.04.2025).
15. Запаси підприємства: бухгалтерський облік. *Головбух*. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7704-zapasi-ta-h-klasifikatsiya> (дата звернення: 11.05.2025).
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. *Офіційний вебпортал парламенту України*.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

17. Класифікація основних засобів 2024. *Головбух*. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7676-klasifikatsya-osnovnih-zasobv> (дата звернення: 10.05.2025).

18. Кузьмін О. Є. Діагностика потенціалу підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 1. С. 155-166.

19. Кундря-Висоцька О. П., Демко І. І., Вагнер І. М. СУЧАСНІ НАРАТИВИ ПРО БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ УЗГОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ БІЗНЕСУ. *Herald of Lviv University of Trade and Economics Economic sciences*. 2023. № 73. С. 56–63. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-08> (дата звернення: 10.05.2025).

20. Лапін Є. В. Економічний потенціал підприємств промисловості: формування, оцінка, управління. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2018. № 1. С. 63-71.

21. Латишева О. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вісник*. 2018. № 3(53). С. 126–130.

22. Материнська О. А., Ярова А. О. Ресурсний потенціал підприємства: проблеми та шляхи його вирішення. URL: <https://nauka.kushnir.mk.ua> (дата звернення: 02.04.2025).

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 20.04.2025).

24. Мурашко, І. (2022). БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Економіка та суспільство*, (41). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-48>(дата звернення: 19.04.2025).

25. Нарахування заробітної плати 2025. *Головбух*.
URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7257-narahuvannya-zarobtno-plati> (дата звернення: 11.05.2025).
26. Облік грошових коштів на рахунках в банку. *Головбух*.
URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7228-oblk-groshovih-koshtv-na-rahunkah-v-banku> (дата звернення: 10.05.2025).
27. Облік, аналіз та контроль фінансових ресурсів підприємства в процесі прийняття управлінських рішень.
URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/c8bb2f9c-7d34-4c3f-8814-3042d0fd7ff1/content> (дата звернення: 11.05.2025).
28. Пікус Р. В. Управління фінансовими ризиками. Київ: Знання, 2021. 598 с
29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : станом на 3 верес. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.04.2025).
30. Про внесення змін до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ М-ва фінансів України від 04.11.2024 № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1732-24#Text> (дата звернення: 20.04.2025).
31. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку. *Офіційний вебпортал парламенту України*.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення: 20.04.2025).
32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку. *Офіційний вебпортал парламенту України*.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

33. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 20.04.2025).

34. Про затвердження Змін до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1315-22#Text> (дата звернення: 11.05.2025).

35. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 11.05.2025).

36. Рахунок 20. Виробничі запаси. *Головна - Законодавство України 2020 рік*. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/plan-rahunkiv/class-2/rahunok-20.htm> (дата звернення: 11.05.2025).

37. Рахунок 10 «Основні засоби». URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/uchet-osnovnyx-sredstv/369-rahunok-10.html> (дата звернення: 19.04.2025).

38. Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам". URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/1030-rahunok-66-rozrahunki-za-viplatami-pratsvnikam> (дата звернення: 11.05.2025).

39. Склярук, І., & Вовк, Н. (2024). УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-69> (дата звернення: 19.04.2025).

40. Стратегічне управління ресурсним потенціалом підприємства. URL: <https://en.ppt-online.org/119884> (дата звернення: 02.04.2025).

41. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Економіка і управління*. 2019. Т. 30 (69). № 2. С. 232–238.

42. ТРУДОВІ РЕСУРСИ, ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ОПЛАТА ЇЇ ПРАЦІ. URL: <https://naurok.com.ua/trudovi-resursi-produktivnist-ta-oplata-praci-450186.html> (дата звернення: 11.05.2025).

43. Трудові ресурси. Облік зарплати, бухгалтерські проводки (нарахування зарплати). URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/zadolzhennosti/3725-oblik-zarplati.html> (дата звернення: 11.05.2025).

44. ТОВ "БАРКОР-ОЙЛ" 37439067. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/37439067/ (дата звернення: 01.05.2025).

45. 37439067 - ТОВ "БАРКОР-ОЙЛ" - Clarity Project. *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/37439067> (дата звернення: 11.05.2025).

46. ТОВ "BARCOR". *BARCOR*. URL: <https://barcor.com.ua/> (дата звернення: 11.05.2025).

47. Удосконалення системи підвищення ефективності управління кадровою політикою підприємства. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/93/81> (дата звернення: 05.05.2025).

48. Удосконалення діяльності. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *ELARTU – Інституційний репозитарій ТНТУ імені Івана Пулюя: Домівка*. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42620> (дата звернення: 11.05.2025).

ДОДАТКИ

Таблиця 1. Динаміка активів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр., тис.

грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Основні засоби:	30,9	59,1	41,8	28,2	-17,3	91,26	-29,27	35,28
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	30,9	59,1	41,8	28,2	-17,3	91,26	-29,27	35,28
Готова продукція	1 409	1 672,5	1 158,6	263,5	-513,9	18,7	-30,73	-17,77
Запаси	15 880,4	16 610,3	18 028,7	729,9	1 418,4	4,6	8,54	13,53
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10 016,8	7 408,2	7 474	-2 608,6	65,8	-26,04	0,89	-25,39
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,7	0	0	-2,7	0	-100	діл. на нуль	-100
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 730,8	1 730,8	142,7	0	-1 588,1	0	-91,76	-91,76
Гроші та їх еквіваленти	7 372,8	7 372,8	16 605,8	0	9 233	0	125,23	125,23
Інші оборотні активи	36,7	36,7	13,9	0	-22,8	0	-62,13	-62,13
ОБОРОТНІ АКТИВИ	35 040,2	35 040,2	42 265,1	0	7 224,9	0	20,62	20,62
БАЛАНС	35 071,1	40 840	42 306,9	5 768,9	1 466,9	16,45	3,59	20,63

Таблиця 2. Динаміка джерел фінансування ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Зареєстрований (пайовий) капітал	400	400	400	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	29 415,8	31 264,5	33 806,9	1 848,7	2 542,4	6,28	8,13	14,93
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	29 815,8	31 664,5	34 206,9	1 848,7	2 542,4	6,2	8,03	14,73
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4 623,5	8 438,7	6 843	3 815,2	-1 595,7	82,52	-18,91	48
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	541,5	675,2	332,1	133,7	-343,1	24,69	-50,81	-38,67
Інші поточні зобов'язання	90,3	61,6	472,5	-28,7	410,9	-31,78	667,05	423,26

ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	5 255,3	9 175,5	7 647,6	3 920,2	-1 527,9	74,6	-16,65	45,52
Баланс	35 071,1	40 840	42 306,09	5 768,9	1 466,09	16,45	3,59	20,63

Таблиця 3. Динаміка фінансових результатів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	29 869	41 040,2	39 765,4	11 171,2	-1 274,8	37,4	-3,11	33,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	22 958	30 662,1	29 199,7	7 704,1	-1 462,4	33,56	-4,77	27,19
Валовий прибуток (збиток)	6 911	10 378,1	10 565,7	3 467,1	187,6	50,17	1,81	52,88
Інші операційні доходи	2 121,6	155,8	1 023,7	-1 965,8	867,9	-92,66	557,06	-51,75
Інші операційні витрати	7 712,2	8 278	8 479,1	565,8	201,1	7,34	2,43	9,94
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	1 320,4	2 255,9	3 110,3	935,5	854,4	70,85	37,87	135,56
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	1 320,4	2 255,9	3 110,3	935,5	854,4	70,85	37,87	135,56
Витрати (дохід) з податку на прибуток	237,7	406,1	559,9	168,4	153,8	70,85	37,87	135,55
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	1 082,7	1 849,8	2 550,4	767,1	700,6	70,85	37,87	135,56

Таблиця 4. Структура активів ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Основні засоби:	0,09	0,14	0,1	0,05	-0,04	0,01
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	0,09	0,14	0,1	0,05	-0,04	0,01
Готова продукція	4,02	4,1	2,74	0,08	-1,36	-1,28
Запаси	45,28	40,67	42,61	-4,61	1,94	-2,67
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	28,56	18,14	17,67	-10,42	-0,47	-10,89
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,01	0	0	-0,01	0	-0,01
Інша поточна дебіторська заборгованість	4,94	4,24	0,34	-0,7	-3,9	-4,6
Гроші та їх еквіваленти	21,02	18,05	39,25	-2,97	21,2	18,23
Інші оборотні активи	0,1	0,09	0,03	-0,01	-0,06	-0,07
ОБОРОТНІ АКТИВИ	99,91	85,8	99,9	-14,11	14,1	-0,01

БАЛАНС	100	100	100	0	0	0
--------	-----	-----	-----	---	---	---

Таблиця 5 Структура джерел фінансування ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Зареєстрований (пайовий) капітал	1,14	0,98	0,95	-0,16	-0,03	-0,19
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	83,87	76,55	79,91	-7,32	3,36	-3,96
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	85,02	77,53	80,86	-7,49	3,33	-4,16
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13,18	20,66	16,17	7,48	-4,49	2,99
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1,54	1,65	0,78	0,11	-0,87	-0,76
Інші поточні зобов'язання	0,26	0,15	1,12	-0,11	0,97	0,86
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	14,98	22,47	18,08	7,49	-4,39	3,1
Баланс	100	100	100	0	0	0

Таблиця 6. Динаміка показників ліквідності ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	6,67	3,82	5,53	-2,85	1,71	-1,14
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,65	2,01	3,17	-1,64	1,16	-0,48
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,4	0,8	2,17	-0,6	1,37	0,77
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	2,27	1	1,06	-1,27	0,06	-1,21

Таблиця 7. Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» в 2022 - 2024 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Власні обігові кошти, тис. грн.	29 784,9	31 605,4	34 165,1	1 820,5	2 559,7	4 380,2
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,85	0,9	0,81	0,05	-0,09	-0,04
Маневреність власних оборотних коштів	0,25	0,23	0,49	-0,02	0,26	0,24
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	1,88	1,9	1,9	0,02	0	0,02
Коефіцієнт фінансової автономії	0,85	0,78	0,81	-0,07	0,03	-0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	1,18	1,29	1,24	0,11	-0,05	0,06
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,18	0,29	0,22	0,11	-0,07	0,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1	1	1	0	0	0
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	1	0	0	0
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,85	0,78	0,81	-0,07	0,03	-0,04

Коефіцієнт мобільності активів	1 133,99	592,9	1 011,13	-541,09	418,23	-122,86
--------------------------------	-------------	-------	-------------	---------	--------	---------

Таблиця 8. Показники ділової активності ТОВ «БАРКОР ОЙЛ» (показники оборотності)

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,–
	2023	2024	2024 / 2023
Оборотність власного капіталу, обороти	1,34	1,21	-0,13
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	1,08	0,96	-0,12
Фондовіддача, обороти	912	788,21	-123,79
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	1,17	1,03	-0,14
Період одного обороту оборотних активів, днів	307,37	349,93	42,56
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	1,89	1,69	-0,2
Період одного обороту запасів, днів	190,73	213,53	22,8
Коефіцієнт оборотності готової продукції, обороти	26,64	28,09	1,45
Період одного обороту готової продукції, дні	13,52	12,82	-0,7
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	3,93	4,75	0,82
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	91,62	75,85	-15,77
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	4,29	3,59	-0,7
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	83,82	100,41	16,59
Період виробничого циклу, днів	-	-	-
Період операційного циклу, днів	282,35	289,38	7,03
Період фінансового циклу, днів	198,53	188,96	-9,57

Таблиця 9. Динаміка показників рентабельності (збитковості) ТОВ «БАРКОР ОЙЛ»

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), %	-	4,87	6,13	-	1,26	-
Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТ в чисельнику), %	-	5,94	7,48	-	1,54	-
Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТДА в чисельнику), %	-	5,94	7,48	-	1,54	-
Рентабельність власного капіталу, %	-	6,02	7,74	-	1,72	-
Рентабельність виробничих фондів, %	-	116,65	173,97	-	57,32	-
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	23,14	25,29	26,57	2,15	1,28	3,43
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	4,42	5,5	7,82	1,08	2,32	3,4
Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), %	3,62	4,51	6,41	0,89	1,9	2,79

Операційна рентабельність витрат, %	4,31	5,79	8,25	1,48	2,46	3,94
Коефіцієнт реінвестування, %	-	99,94	99,69	-	-0,25	-
Коефіцієнт стійкості економічного зростання, %	-	5,84	7,43	-	1,59	-
Період окупності активів	-	20,52	16,3	-	-4,22	-
Період окупності власного капіталу	-	16,62	12,91	-	-3,71	-

Складові частини та напрями управління ресурсним забезпеченням
підприємства

Складові частини	Напрями управління
Фінансові ресурси	Ефективний фінансовий контроль ресурсного забезпечення та фінансове планування ресурсного забезпечення; оптимізація структури фінансування; координація фінансових підрозділів підприємства.
Інформаційні ресурси	Створення системи збирання, оброблення та аналізування інформації щодо ресурсного забезпечення; автоматизація системи збирання інформації; моніторинг інформаційних ризиків.
Виробничі ресурси	Матеріальні: забезпечення ефективної безперебійної системи поставок матеріальних ресурсів; забезпечення системи якісного постачання різних видів сировини, матеріалів, палива, енергії, комплектуючих і напівфабрикатів. Трудові: забезпеченість трудовими ресурсами відповідно до потреб виробництва; аналіз кадрової політики та її постійне вдосконалення; ефективна система стимулювання праці. Основні засоби: забезпечення своєчасного відновлення та підвищення ефективності використання основних засобів; зменшення простоїв основних засобів; підвищення якості ремонтів та обслуговування обладнання.
Інноваційні ресурси	Забезпечення збалансованості ресурсів, необхідних для реалізації інноваційних проєктів; створення сприятливого інноваційного клімату, а також умов для адаптації підприємства до нововведень; прийняття рішень, спрямованих на стимулювання інноваційної активності організації; навчання й самоосвіта персоналу підприємства задля отримання нового рівня професійної підготовки.
Підприємницька здатність	Ефективна організація взаємодії основних економічних ресурсів для здійснення господарської діяльності; реалізація на свій страх і ризик нових винаходів, ідей шляхом здійснення самим нововведення (інновації).

Джерело: складено на основі [21, с. 129]

1. Інтеграція CRM та BPM-системи у фінансові процеси. Впровадження BPMonline CRM дозволить поєднати управління клієнтськими відносинами з фінансовими процесами.	☐ зменшити строк погашення дебіторської заборгованості (який у 2023 р. становив 91,6 днів, а у 2024 р. – 75,8 днів); ☐ підвищити точність формування фінансового плану за рахунок автоматичного моніторингу закупівель, відвантаження та оплати; ☐ інтегрувати CRM з обліковою системою, що дозволить реалізувати єдиний підхід до фінансового контролю.
2. Фінансове планування витрат на основі логістичних маршрутів.	☐ своєчасно виявляти перевитрати на транспортування, складування чи закупку сировини; ☐ оптимізувати запаси, які зросли на 13,5% за 2022–2024 рр. і становлять понад 42% активів; ☐ зменшити логістичну собівартість продукції.
3. Побудова системи управління витратами за центрами відповідальності.	☐ кожен з центрів буде формувати власний бюджет витрат; ☐ відповідати за їх виконання; • подавати звіти до єдиної фінансової системи підприємства.
4. Удосконалення облікової політики у напрямку деталізації витрат. Облікова політика ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ» повинна бути адаптована до сучасного управлінського середовища.	☐ увести деталізований облік логістичних витрат за видами (на закупівлю, зберігання, транспортування); ☐ виокремити окремі субрахунки для аналітики витрат за каналами збуту; ☐ автоматизувати облік з використанням єдиного цифрового «сховища» даних (Data Warehouse), інтегрованого з бухгалтерською системою.
Фінансова підтримка кадрового розвитку	☐ створення фонду підтримки навчання та сертифікації працівників; ☐ введення мотиваційних KPI (напр., зниження витрат, ефективність закупівель, тощо); ☐ аналіз впливу трудових ресурсів на прибутковість підприємства – як було виявлено, продуктивність одного працівника зросла на понад 90% за три роки, що вимагає стратегічного закріплення цього результату.
Запровадження Плану забезпечення безперервної діяльності (ПЗБД) В умовах війни та нестабільного ринку підприємству необхідно мати чіткий план реагування на ризики.	• ПЗБД повинен включати: ☐ фінансові резерви на випадок перебоїв із поставками; ☐ альтернативні джерела постачання сировини; ☐ стратегію диверсифікації каналів збуту; • моніторинг та адаптацію фінансових планів щоквартально.

Рисунок 1– Комплексна оптимізація фінансового менеджменту ТОВ «БАРКОР-ОЙЛ».

Відображення в бухгалтерському обліку вибуття запасів

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Реалізація виробничих запасів:		
	- дохід від реалізації	31 "Рахунки в банках" або 377 "Розрахунки з іншими дебіторами"	712 "Дохід від реалізації інших оборотних активів"
	- собівартість реалізованих запасів	943 "Собівартість реалізованих виробничих запасів"	20 "Виробничі запаси"
			22 "МШП"
	- відображена сума ПДВ	712 "Дохід від реалізації інших оборотних активів"	641 "Розрахунки по податках"
2	Реалізація готової продукції та товарів:		
	- дохід від реалізації	31 "Рахунки в банках" або 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"	701 "Дохід від реалізації готової продукції" або 702 "Дохід від реалізації товарів"
	- відображена сума ПДВ	701 "Дохід від реалізації готової продукції" або 702 "Дохід від реалізації товарів"	641 "Розрахунки по податках"
	Списана собівартість реалізованої:		
	- промислової продукції	901 "Собівартість реалізованої готової продукції"	26 "Готова продукція"
	- продукції с/г виробництва	901 "Собівартість реалізованої готової продукції"	27 "Продукція с/г виробництва"
	- тварини на вирощуванні та відгодівлі	901 "Собівартість реалізованої готової продукції"	21 "Тварини на вирощуванні та відгодівлі"
	- товарів	902 "Собівартість реалізованих товарів"	28 "Товари"
Передано у виробництво			
3	Витрачено для (без використання класу 8):		
	- виробництва продукції (робіт, послуг)	23 "Виробництво"	20 "Виробничі запаси" 22 "МШП"
	- загальновиробничих потреб	91 "Загальновиробничі витрати"	
	- виправлення браку	24 "Брак у виробництві"	
	- загальногосподарських потреб	92 "Адміністративні витрати"	
	- забезпечення збуту	93 "Витрати на збут"	
	- виконання досліджень та розробок	941 "Витрати на дослідження та розробки"	
	- капітального будівництва	15 "Капітальні інвестиції"	

4	Витрачено для (з використанням класу 8):		
	- операційної діяльності	80 “Матеріальні витрати”	20 “Виробничі запаси” 22 “МШП”
		23 “Виробництво” 91 “Загальновиробничі витрати” 92 “Адміністративні витрати” 93 “Витрати на збут” 94 “Інші витрати операційної діяльності”	80 “Матеріальні витрати”
	- інвестиційної діяльності	15 “Капітальні інвестиції”	20 “Виробничі запаси” 22 “МШП”
Внесені до статутного капіталу			
5	Передані запаси як внесок до статутного капіталу іншого підприємства		
	- на справедливую вартість запасів	14 “Довгострокові фінансові інвестиції”	Відповідні рахунки доходів (701, 702, 712)
	- на справедливую вартість запасів	Відповідні рахунки витрат (901, 902, 943)	Відповідні рахунки запасів (20 – 28)
	- на суму перевищення балансової вартості запасів над їх справедливою вартістю	946 “Втрати від знецінення запасів”	Відповідні рахунки запасів (20 – 28)
Передані безоплатно			
6.1	Запаси передані безоплатно іншим підприємствам	949 “Інші витрати операційної діяльності”	Відповідні рахунки запасів (20 - 28)
6.2	На суму ПДВ	949 “Інші витрати операційної діяльності”	641 “Розрахунки за податками”
Інші вибуття			
7	Використано запаси для утримання об’єктів соціально-культурного призначення	949 “Інші витрати операційної діяльності”	Відповідні рахунки запасів (20 – 28)
8	Готова продукція, призначена для власних потреб підприємства, переводиться до складу матеріалів	20 “Виробничі запаси”	26 “Готова продукція”
9	Збитки запасів у разі стихійного лиха (пожежі, аварії тощо)	99 “Надзвичайні витрати”	Відповідні рахунки запасів (20 – 28)
10	Отримані відходи від списання запасів, втрачених (пошкоджених) під час надзвичайних подій	209 “Інші матеріали”	75 “Надзвичайні доходи”
11.1	Виявлені нестачі матеріальних цінностей при інвентаризації	947 “Нестачі та збитки від псування цінностей”	Відповідні рахунки запасів (20 – 28)
11.2	Одночасно до встановлення винних осіб сума збитку відображається на	072 “Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей”	

	позабалансовому рахунку (на суму балансової вартості списаного активу)		
11.3	Після встановлення винних осіб зменшується сума на позабалансовому рахунку		072 “Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей”
11.4	Сума, що підлягає відшкодуванню винними особами	375 “Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків”	716 “Відшкодування раніше списаних активів”
11.5	Відображення ПДВ	716 “Відшкодування раніше списаних активів”	641 “Розрахунки за податками”